

Flori de erin

Revistă de spiritualitate creștină | Anul XIII (serie nouă) nr. 3 (48) | Septembrie 2013

Îngerul Păzitor

În numărul următor (decembrie 2013)

„Căderea Îngerilor”

„Îmi doresc ca noi toți, după aceste zile de har, să avem curajul – chiar curajul – de a umbla în prezența Domnului, cu Crucea Domnului; de a construi Biserica pe Sângele Domnului, care a fost vărsat pe Cruce, și să mărturisim unica mărime: Cristos Răstignit. În acest fel, Biserica va merge înainte. Speranța mea pentru noi toți este ca Spiritul Sfânt, prin rugăciunea Fecioarei Maria, Maica noastră, să ne acorde acest har: de a umbla, de a construi, de a-l mărturisi pe Isus Cristos Răstignit. Așa să fie.” Papa Francisc

Scopul revistei:

Ne însușim scopul revistei vechi (1932-1936) - redactor fondator pr. prof. Teofil Bălibanu - și o dorim pe Sfânta Terezia de Pruncul Isus ca patroana și a acestei noi ediții, rugându-o să mijlocească pentru noi darurile de care avem nevoie pentru a oferi nutremânt sufletesc tuturor colaboratorilor și cititorilor.

Ne adresăm în mod special sufletelor tinere, adică acelor persoane cu vârsta între 8 și 80 de ani, care doresc să crească mereu, ca florile de mai și, în fiecare zi, acumulează cunoștințe noi din diferitele domenii ale științelor. Aceștia noi îi vom adăuga știința iubirii de Dumnezeu și a iubirii de oameni - cele două aripi ale sufletului cu care, prin cunoașterea și trăirea adevărilor religioase, putem urca spre Cer și spre propria noastră împlinire. Constatăm că oamenii acestui început de mileniu nu mai suportă să fie stăpâniți, dar au o mare sete de a fi iubiți. Din buchetul "flori de crin" va iradia iubirea Dumnezeului părinților noștri, Cel care la Bethleem S-a coborât în istorie ca o realitate și rămâne pururi în istorie, ca posibilitate ontologică pentru îndumnezeirea omului și transfigurarea creației (pr.R.P.).

CUPRINSUL

Editorial	ROMUL POP	Îngerul păzitor	3
Teologie	DĂNCUȚĂ LAURENȚIU	Despre îngerul păzitor	4
	CRISTIAN LASLO	Enciclicele Papei-teolog (II)	7
Memoria activă	IOAN MĂGERUȘAN	Rugăciunea lăuntrică	12
	OTILIA ȚEPOSU	Patriarhul din grădina cu flori	14
Sinaxar	PAUL MAIBERGER	Ieremia, drama profeției	17
Amvon	MATEI BOILĂ	Cuvânt la funeraliile pr. Tertulian Langa	20
	ANTON MOISIN	Cuvânt la funeraliile pr. prof. dr. Octavian Moisin	20
Lumea în care trăim	DIANA GABOR	Părintele Simion Man	24
	MICHAELA BOCU	Profesorul Marius Cuteanu (1917-2013)	25
	MIHAI ȘOFINEȚI	Prima Spovadă și Împărtășanie solemnă în Parohia Marin	26
	IOANA GALE	Prima Spovadă și prima Sfântă Împărtășanie la Bădăcin	26
	XXX	Numirea noului președinte al Tribunalului Ordinar al Bisericii Române Unite cu Roma	27
	GHEORGHE ȚURCAȘ	800 de ani de la atestarea documentară a satului Bădăcin	27
	IOANA GALE	Trei preoți greco-catolici, Cetățeni de Onoare ai localității Bădăcin	28
SPS	Urmașii direcți a lui Iuliu Maniu, frații Boilă, au participat la „Bădăcin 800”	30	

Apare trimestrial cu binecuvântarea **P.S. Episcop Dr. VIRGIL BERCEA** (ca supliment al revistei eparhiale VESTITORUL, ISSN 1454-8526) editată de **VICARIATUL SILVANIEI** – Vicar foraneu Gheorghe ȚURCAȘ.
Redacția: Șimleu Silvaniei, Str. Libertății, bl. L40, sc.C, ap. 12 (pr. Cristian Borz)
e-mail: floridecrin@yahoo.com

Redactor fondator al noii serii: Pr. Romul POP (0751.241.063; romul_pop@yahoo.com)

Redactor șef: Preot Cristian BORZ (0260-678956; 0740-696187) prcristianborz@yahoo.it

Redactori: Pr. Prot. Nicolae Bodea, ing. Teodor Pocola (0741-091253)

Tehnoredactor: p. Cristian Laslo (cristian@egco.ro)

Poșta redacției: Costul revistelor primite cu taxă ramburs sau plata abonamentului Vă rugăm să le depuneți în contul bancar al Protopopiatului Greco-Catolic, Șimleu-Silvaniei, RO49RZBR0000060003923258 Raiffeisen Bank.

Pentru **abonamente** (15 RON pe an) comunicați cu Pr. Cristian Borz (0260/678956; 0765276302)

EDITORIAL

Îngerul păzitor

Slujitorii lui Dumnezeu, îngerii de toate categoriile, care aduc la îndeplinire voia Lui, slăvindu-L neîncetat (Psalm 148,1-3), sunt rânduiți în nouă cete ierarhice, începând de la cei mai de sus, cei mai apropiați de Dumnezeu, care primesc de la El poruncile și le transmit celorlalți, din treaptă-n treaptă, până la „păzitorii” oamenilor, care se bucură în Cer de orice om care se pocăiește (Luca 15,10): Serafimii, Heruvimii și Tronurile; Domniile, Puterile și Stăpâniile; Începătoriile, Arhanghelii și Îngerii (cf. Sf. Dionisie Areopagitul).

Așa cum îngerii au ocrotit copilăria lui Iisus, L-au slujit în pustie și L-au mângâiat în agonie, și „*fiecare credincios are alături un înger ca apărător și păstor, care să-l îndrume la viață*” (Sf. Vasile, Adversus Eunomium 3, 1). Din copilărie („*Vedeți să nu disprețuiți pe vreunul din aceștia mici, că zic vouă: Că îngerii lor, în ceruri, pururea văd fața Tatălui Meu, Care este în ceruri.*” Matei 18,10) până în ceasul morții („*Și a murit săracul Lazăr și a fost dus de către îngeri în sânul lui Avraam.*” Luca 16,22), viața omului este înconjurată de ocrotirea și mijlocirea îngerului, pe care l-am invocat încă în prima rugăciune învățată de la bunica: „*Înger îngerășul meu, ce mi te-a dat Dumnezeu, în tot locul fii cu mine și mă-nvață a face bine; eu sunt mic tu fă-mă mare, eu sunt slab tu fă-mă tare, în tot locul mă-nsoțește și de rele mă ferește...*” Iar la vremea maturității recitând Canonul către Îngerul păzitor, cu speranță îi grăim: „*Slujitorule al lui Dumnezeu și păzitorule al meu preabune, rămâi pururi împreună cu mine păcătosul, scăpându-mă de toată facerea de rău a diavolilor și povățuindu-mă la cărările cele dumnezeiești, care îmi câștigă viața cea nesticăcioasă.*” (Condac vers 2 la Cântarea VI). „*Materia avându-o de mamă, și tina de tată, și de strămoș țărâna, prin înrudire cu acestea neîncetat caut spre pământ; dă-mi, tu, ajutorule al meu, ca fără frică să mă uit vreodată și în sus, la frumusețea Cerului...*” (Invocare după Cântarea VII). „*Povățuitorule și păzitorule al meu, îngrijitorule al ticălosului meu suflet, când mă va scula din pământ la judecată înfricoșatul sunet al trâmbiței, atunci aproape de mine să stai, blând și voios, cu nădejdea mântuirii depărtând de la mine frica.*” (Invocare după Cântarea VIII)

Dumnezeu „*încă de la începutul timpurilor*” a creat toate făpturile, una după alta, spirituale și trupești, adică îngerii și lumea pământească; și apoi făptura umană care ține de amândouă, fiind alcătuită din suflet și trup. (CBC 327)

Existența ființelor spirituale, netrupești, pe care Sfânta Scriptură le numește în mod obișnuit îngeri, este un adevăr de credință, care trebuie cunoscut, de aceea în acest număr al Florilor de Crin dăruim cititorilor noștri fideli un scurt cuvânt despre îngerul păzitor. *Fie-Vă îngerii aproape!*

Mănăstirea Prislop,
1 Sept. 2013

Preot Vasile-Romul Pop

TEOLOGIE

Despre îngerul păzitor

Alături de toate adevărurile credinței și ale teologilor despre existența îngerilor, argumentate prin Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție se face uneori simțită o contestație în lumea noastră: este contestată existența îngerului păzitor. Pentru o lume care fuge de lumină, care nu face adevărul și care-l refuză deseori pe celălalt preferând egoismul singurătății și al izolării, existența unui „personaj” bun, mereu alături, imposibil de îndepărtat și care își exercită și puterea de a arăta cum trebuia să fie făcut ceva ce deja a fost făcut (rău!), este incomodă, chiar enervantă.

În cazul în care nu se verifică această ipoteză a disconfortului existențial creat de un înger mereu aproape, se poate întâmpla să se recurgă la evacuarea îngerului păzitor din existența cotidiană prin apel la ne-înțelegere și ne-cunoaștere: nu-i este înțeleasă nici ființa, nici prezența, nici scopul, și atunci e declarat ca inexistent sau inutil. Bineînțeles, că această soluție de a elimina ceea ce nu e înțeles și/sau perceput este „*expresia unei inteligențe pripite, împăcată prematur cu propria ei limită, anulată de prejudecata că «ascunsul» e irațional și, deci, nelegiferabil*”.¹

În afara acestor ipoteze, rămânem noi, cei ancorați în credința existenței unui înger păzitor, a unui înger ce ne călăuzește, de cele mai multe ori, tăcut și preventiv, prin tumultul acestei lumi.

De fapt, ce se neagă și ce adevăr este respins atunci când sunt refuzați îngerii păzitori? Este respins adevărul și mărturia Sfintei Scripturi care ne învață: „*Nici un rău nu te va lovi, nici o nenorocire nu se va apropia de locuința ta, pentru că el va porunci îngerilor săi să te păzească pe toate căile tale. Ei te vor purta pe mâini ca nu cumva să-ți lovești piciorul de piatră*” (Ps 91,10-12). Tot ca mărturie vetero-testamentară apare și îngerul invocat de Iacob atunci când i-a binecuvântat pe fiii lui Iosif: „*Dumnezeul în fața căruia au umblat părinții mei Abraham și Isaac, Dumnezeul care m-a păstorit pe mine de când mă știu până-n ziua de azi, îngerul care m-a izbăvit pe mine de tot răul să-i binecuvânteze pe copiii aceștia*” (Gen 48,16). Pe lângă acestea, mărturie stau textele din Cartea lui Tobia (cf. Tob 5), texte din Cartea Exodului (cf. Ex 23,20) și altele. Și Noul Testament prezintă mărturie despre îngerul păzitor. Amintim în primul rând învățătura lui Isus Cristos despre realitatea că omul, fie el cât de mic, are alături de el un înger care privește pururi fața Tatălui: „*Aveți grijă să nu disprețuiți pe vreunul dintre aceștia mai mici, căci vă spun că îngerii lor în ceruri privesc mereu fața Tatălui meu care este în ceruri*” (Mt 18,10). Avem apoi fragmentul din cartea Faptele apostolilor care ne vorbește despre „*îngerul lui Petru*” care a realizat eliberarea miraculoasă a apostolului (cf. Fap 12,1-19).²

Împreună cu acest adevăr al Scripturii, negat de cei care refuză existența îngerilor, în cazul de față, existența îngerului păzitor, este respins și adevărul crezut, mărturisit și învățat de Biserică:

Din copilărie (cf. Mt 18,10) până în ceasul morții (cf. Lc 16,22) viața omului este înconjurată de ocrotirea (cf. Ps 34,8; 91,10-13) și de mijlocirea [îngerilor] (cf. Iob 33,23-24; Zah 1,12; Tob 12,12). „*Fiecare credincios are alături un înger ca apărător și păstor care să-l îndrume în viață*”.³ Încă de pe pământ, viața creștină participă, în credință, la comunitatea preafericită a îngerilor și a oamenilor, uniți în Dumnezeu.⁴

După cum observăm, în învățătura Bisericii este cuprinsă și gândirea sfântului Vasile cel Mare, iar negând învățătura Bisericii despre îngerii este respinsă și învățătura părintelui capadocian care susține ca realitate evidentă și incontestabilă existența îngerului păzitor: „*Că ar fi un înger cu fiecare credincios, în calitate de pedagog sau călăuză dirijându-i viața, nimeni nu ar contrazice acest lucru*”.⁵ De asemenea, mai învață că, „*îngerii au fost puși ca pedagogi și guvernatori ai oamenilor*”.⁶

Conform mărturiei Sfintei Scripturi, nu doar oamenii au un înger păzitor, ci și popoarele: „*Știi tu oare de ce am venit la tine? Acum mă voi întoarce să mă lupt cu voievodul [= îngerul] perșilor; eu plec, dar voievodul [= îngerul] grecilor venea*” (Dan 10,20; cf. Dan 10,13). O altă mărturie

1 A. PLEȘU, *Despre îngerii*, 98.

2 Prin analiza dialogului prezentat în versetele 14-15, observăm nu doar credința comunității primare în îngerii păzitori, ci și credința lor în faptul că îngerul păzitor se aseamănă (ia înfățișarea, caracteristicile) celui care i-a fost încredințat spre ocrotire. Cf. A. PLEȘU, *Despre îngerii*, 82.

3 VASILE CEL MARE, *Contre Eunome*, III,1: SCh 305, 149.

4 CBC, 336.

5 VASILE CEL MARE, *op. cit.*, III,1: SCh 305, 149.

6 VASILE CEL MARE, *Sur le Saint-Esprit*, XIII, 30: SCh 17bis, 352-353; Scieri, 45.

pentru susținerea acestui adevăr apare în Cartea Deuteronomului – în versiunea Septuaginta: „Când cel preaînalt a împărțit neamurile, când i-a semănat pe fiii lui Adam, a pus hotarele neamurilor după numărul îngerilor lui Dumnezeu” (Dt 32,8; cf. Ps 82; 89,7).¹ Aceste texte reliefează atât că Dumnezeu i-a rânduit fiecărui popor un înger păzitor, cât și că toate ființele cerești, oricare le-ar fi numele și rangul, se află în subordinea lui Dumnezeu.²

Dacă ne întrebăm care sunt funcțiile îngerilor păzitori – a căror importanță e evidențiată și prin faptul că Biserica le-a rezervat o zi liturgică pentru a fi sărbătoriți, ziua de 2 octombrie – găsim răspunsurile cuprinse în rugăciunea pe care o rostim zilnic la Angelus, Angele Dei: „*Angele Dei, qui custos es mei, me tibi comissum pietate superna, hodie, illumina, custodi, rege et gubernam*”.³ Această rugăciune, pe lângă faptul că ne întărește în convingerea că avem un înger păzitor și că nu suntem proprietarii acestui înger, ci el este al lui Dumnezeu care ni-l dăruiește, ne sintetizează funcțiile îngerilor păzitori. În primul rând acest înger ne este învățător prin faptul că ne luminează, că ne ajută să creștem în cunoaștere. În al doilea rând, este menționată funcția descrisă de numele său, aceea de păzitor, de protector; el este cel care – în această lume în care „*trăim foarte periculos*”, în care „*totul se poate întoarce oricând împotriva noastră*” și o situație banală a vieții cotidiene poate să se transforme într-un fapt letal, în care „*suntem înconjurați de viruși, de cataclisme potențiale, de mecanisme imperfecte, de semeni iresponsabili sau de-a dreptul criminali*”⁴ – ne ferește de rele, de toate relele, și face în așa fel încât să terminăm cu bine această cursă a vieții ce pare deseori că are șanse minime de a fi sfârșită într-un mod optim. În al treilea rând, el ne este povățuitor, sfătuitor, „*îndemnându-ne spre fapte bune*”, propunându-ne „*criterii ale acțiunii îndreptățite*”, el este cel spre care ar trebui să se îndrepte mulțumirile și recunoștința celor care spun „*am fost inspirat*” și/sau „*am intuit*”. Și în al patrulea rând, el este ocârmuitorul nostru, este cârmaciul care ne poartă barca vieții spre patria fericită prin mijlocul acestui război naval ce se desfășoară de la întemeierea lumii;⁵ este călăuză mistică ce ne indică mereu calea mântuirii, fără însă a ne forța libertatea pentru a păși pe ea. Cu alte cuvinte, „*funcția generică a îngerului este buna noastră orientare. Bună orientare în plan cognitiv, pragmatic, etic și soteriologic*”.⁶

Și aceste lucrări, funcții ale îngerilor se desfășoară tot sub imboldul Spiritului Sfânt, după cum am văzut că se întâmplă și în acțiunile pe care le întreprind ceilalți îngeri. Despre acest adevăr – că îngerii păzitori acționează în favoarea oamenilor și a popoarelor sub imboldul Spiritului Sfânt – dă mărturie Sfânta Scriptură atunci când învață prin psalmist: „*Căci îngerilor săi Domnul le va porunci să te păzească în toate căile tale; te vor ridica pe mâini, ca să nu se izbească de piatră piciorul tău*” (Ps 91,11-12). Așadar, atunci când ei intervin pentru noi, Dumnezeu – Tatăl, Fiul și Sfântul Spirit – este cel care le poruncește.

Pentru a vedea modul prezenței îngerului păzitor alături de noi, precum și forța pe care el o desfășoară atunci când intervine pentru noi, să privim la învățătura sfântului Vasile cel Mare pe care ne-o prezintă atunci când comentează versetul „*îngerul Domnului veghează lângă cei ce se tem de el și-i scapă de primejdie*” (Ps 34,8):

Îngerul stă alături de oricine a crezut în Domnul, dacă nu-l alungăm niciodată prin faptele noastre rele. După cum fumul alungă albinele, iar pe porumbei îi pune pe fugă mirosul urât, tot așa și pe paznicul vieții noastre, pe înger, îl îndepărtează păcatul. Dacă ai în sufletul tău fapte vrednice de pază cerească și dacă locuiește în tine o minte bogată în contemplările adevărului, atunci, pentru bogăția faptelor tale prețioase de virtute, Dumnezeu așază neapărat lângă tine străjeri și paznici; te întărește de jur împrejur cu paza îngerilor. Uită-te cât e de mare firea îngerilor, că un singur înger este asemănat cu o întreagă armată și cu o tabără cu o mulțime de oameni. Datorită măreției sale, cel care te păzește, Domnul, îți dăruiește tabără, iar datorită tăriei îngerului, Domnul te înconjoară ca și cu niște ziduri și te întărește cu țaria lui. Aceasta înseamnă „*de jur-împrejur*”. După cum zidurile cetăților sunt așezate de jur-împrejurul cetăților și opresc din toate părțile atacurile dușmanilor, tot așa și îngerul înalță

¹ În textul masoretic apare: „... după numărul fiilor lui Israel”.

² Biblia sau Sfânta Scriptură, 238.

³ „Îngere al lui Dumnezeu, care ești păzitorul meu, luminează-mă astăzi, păzește-mă, povățuiește-mă și ocârmuiește-mă pe mine”. Cf. I. Ș. MANOLE, *Carte de rugăciuni tradiționale și biblice*, ed. Serafica, Roman 2007, 18.

⁴ Cf. A. PLEȘU, *op. cit.*, 94.

⁵ Cf. VASILÉ CEL MARE, *op. cit.*, XXX, 76: SCh 17bis, 521-523; Scrieri, 89.

⁶ A. PLEȘU, *op. cit.*, 81. Cf. J. DUHR, „*Anges*”, în M. VILLER – F. CAVALLERA – A. RAYEZ – A. SOLIGNAC, ed., *Dictionnaire de spiritualité, ascétique et mystique, doctrine et histoire*, I, Beauchesne, Paris 1937, 589.

zid împotriva dușmanilor care te atacă din față, te apără de dușmanii care ar veni din spate și nu lasă nepăzite nici laturile. „*Vor cădea dinspre latura ta o mie, și zece mii de-a dreapta ta*” (Ps 34,8), iar pe tine nu te va atinge nici o rană de la vreunul dintre dușmanii tăi, căci va porunci pentru tine îngerului lui.¹

Acest text vasilian aduce în discuție o teză mult disputată: în ce măsură îngerul păzitor ne poate sau nu abandona? Sfinții Părinți au susținut că păcatul îl alungă pe îngerul păzitor, dar învățătura scolastică, exprimată mai ales prin sfântul Toma de Aquino, susține că îngerul păzitor nu-l abandonează niciodată în totalitate pe omul care i-a fost încredințat, chiar dacă uneori, deși prezent, el nu intervine pentru a împiedica un dezastru sau un păcat.² Ceva în acest sens ne poate spune și mărturia cardinalului Aquirre: „*Îngerii nu sunt rândunele care pleacă o dată cu sosirea iernii*”.³

Împreună cu această teză disputată apare și problema dacă îngerul păzitor se întristează atunci când păcătuim. Răspunsul scolasticii, tot prin Toma de Aquino, este că nu, îngerii nu se întristează: „*Îngerii nu suferă nici din cauza păcatelor, nici din cauza pedepselor pe care le primesc oamenii [care le sunt încredințați]*”.⁴ Această teză este susținută plecând de la premisa că „*îngerii nu au afecte divergente și sunt deasupra oricărei forme de sentimentalism*”.⁵ Dar soluția aceasta nu se împacă cu unele texte ale Scripturii, care-i prezintă pe îngeri bucurându-se sau plângând: „*Va fi mare bucurie înaintea îngerilor lui Dumnezeu pentru un păcătos care se convertește*” (Lc 15,10); și „*solii [=îngerii] vor fi trimiși, plângând amar și cerând pace*” (Is 33,7).

Din multele dezbateri care s-au concentrat asupra îngerului (păzitor)⁶ ne mai oprim atenția doar asupra disputei referitoare la cine este pus sub protecția unui înger păzitor și din ce moment. Are un înger păzitor tot omul sau numai cel botezat sau numai cel ce trăiește în starea de har sfințitor? Îngerul păzitor îi este dat omului în momentul concepției, la naștere sau la primirea botezului? Un principiu teologic de la care trebuie să plecăm în soluționarea acestor dezbateri este că „*orice realitate inferioară din creație este în mod necesar pusă sub ocrotirea unei realități superioare. Această mare lege nu cunoaște excepții*”.⁷ Aceasta pentru că, într-adevăr, nu există nicio ființă creată care să se poată dispensa total de orice protecție. Totodată, ființele au fost înzestrate cu anumite puteri care le capacitează să devină protectoarele celor inferioare lor. Întrucât, conform învățăturii Sfintei Scripturi, există un înger care veghează orice „*componentă*” a lumii create – sunt îngeri care controlează vânturile, pământul și marea (cf. Ap 7,1-3), îngeri care veghează asupra focului (cf. Ap 14,18) și asupra apelor (cf. Ap 16,4-5) – apare ca imposibil și de neacceptat ca să existe o ființă umană care să fie privată de asistența unui înger păzitor. Chiar și cea mai rea și păcătoasă ființă are alături un înger păzitor care o împiedică să facă și mai multul rău pe care ar fi în stare să-l înfăptuiască.⁸ Iar acest înger păzitor îi este dat omului la naștere.⁹ Nu-i este dat omului din momentul concepției, căci până la naștere el se află sub ocrotirea îngerului păzitor al mamei.¹⁰ Și nu este dat nici la botez căci „*nu e logic să acceptăm că există îngerii apelor și ai vântului, dar că unii oameni – necreștini, sau nebotezați – nu au acest privilegiu*”.¹¹ Demnitatea și valoarea ființei umane, chip și asemănare cu Dumnezeu, cer să fie pusă imediat și neîntrerupt sub ocrotirea unui înger păzitor. Se poate susține totuși, plecând de la învățătura unor scriitori bisericești, că primirea sacramentului Botezului intensifică acțiunea ocrotitoare a îngerului păzitor. Scria Origene: „*Dacă eu aparțin Bisericii, oricât de mic aș fi, îngerului meu îi este îngăduit să privească fața Tatălui. Dar dacă eu sunt în afara Bisericii,*

1 VASILE CEL MARE, *Tâlcuiri la Psalmi*, 156-157.

2 TOMA DE AQUINO, *Summa Theologiae*, I, q. 113, a 7: trad. italiană *La Somma Teologica*, Edizioni Studio Domenicano, Bologna 1996, 983-984. Cf. A. PLEȘU, *op. cit.*, 107-108.

3 AGUIRRE, *De Theologie S. Anselmi*, III, 3, 125, Salamanca, 1685, 457, apud J. DUHR, „Anges”, 587.

4 TOMA DE AQUINO, *Summa Theologiae*, I, q. 113, a 7: *La Somma Teologica*, 984-985.

5 A. PLEȘU, *op. cit.*, 92.

6 Printre dezbateri se regăsesc: are Isus un înger păzitor? Dar sfânta Fecioară Maria? Dar Diavolul? Este greu pentru îngeri să ne poarte de grijă? Din ce ierarhie fac parte îngerii păzitori? Vor fi judecați și îngerii la parusia Domnului? (cf. 1Cor 6,3; 2Pt 2,4). Cf. A. PLEȘU, *op. cit.*, 91-94; TOMA DE AQUINO, *Summa Theologiae*, I, q. 113, a 1-8: *La Somma Teologica*, 977-986. Ca să nu mai menționăm și tradiționalele întrebări devenite simboluri ale problemelor fără răspuns: Cum se înmulțesc îngerii? Care este sexul îngerilor? Câți îngeri încap pe un vârf de ac? etc.

7 G. D. SMITH, *Enciclopedia della Dottrina Cattolica*, 313.

8 Cf. TOMA DE AQUINO, *Summa Theologiae*, I, q. 113, a 4: *La Somma Teologica*, 979-980.

9 Cf. TOMA DE AQUINO, *Summa Theologiae*, I, q. 113, a 5: *La Somma Teologica*, 980-981.

10 Cf. A. PLEȘU, *op. cit.*, 93; C. DUMEA, *Îngeri și diavoli*, 52.

11 A. PLEȘU, *op. cit.*, 88-89.

el nu îndrăznește să o facă”¹

Cu siguranță, și în aceste dezbateri, capacitățile noastre cognitive se văd depășite. Simțim nevoia să ne dăm asentimentul pentru existența realităților pe care le mărturisim prin credință, chiar dacă nu le înțelegem în totalitatea misterului existenței lor. Și după cum orbii nu au dreptul să nege existența luminii pentru că nu o percep, nici noi nu avem puterea de a-i reduce la neființă pe îngeri pentru că nu-i percepem cu simțurile noastre naturale. Cei care-i expulzează din existență pe îngeri pentru faptul că nu le pricep și nu le percep ființa, prezența și scopul, se comportă ca omul care se încăpățânează să nu folosească liftul pentru motivul că nu înțelege cum funcționează și, astfel, urcă toată viața pe scări.²

Vedem, așadar, că suntem în permanență sub ocrotirea și supravegherea îngerilor. Din momentul nașterii suntem puși sub ocrotirea lor și, dacă vom fi fideli demnității puse în noi de creator, la sfârșitul vieții vom fi duși de ei în „sânul lui Abraham”, asemenea lui Lazăr cel Sărac (cf. Lc 16,22).

(**Dăncuță Laurențiu** „Despre Spiritul Sfânt și îngeri în teologia sfântului Vasile cel Mare și actualitatea învățaturii lui” - extras)

TEOLOGIE

Enciclicele Papei-teolog (II)

Cea de-a doua enciclopică a Papei emerit Benedict al XVI-lea a fost dată în Roma, la 30 noiembrie 2007, cu ocazia sărbătorii Sfântului Andrei. Era în al treilea an de pontificat, iar tema propusă – una dintre problemele stringente ale post-modernismului – rezultă chiar din titlul scrisorii: „*Spe salvi facti sumus*” (În speranță am fost mântuiți).

Această enciclopică reprezintă – în opinia unora – cea mai mare colecție a gândirii lui Ratzinger, o compilație a preocupărilor de bază după aproape 60 de ani de reflecție teologică:

- adevărul nu este o mărginire a libertății, ci condiția ca libertatea să-și atingă adevăratul potențial;
- rațiunea și credința au nevoie una de alta – credința fără rațiune devine extremism, iar rațiunea fără credință conduce la disperare;
- pericolul mitului modern al progresului, apărut în noua știință a secolului al XVI-lea și aplicat în politică prin Revoluția franceză și marxism;
- imposibilitatea de a construi doar o ordine socială fără referire la Dumnezeu;
- urgența separării eshatologiei, dorul pentru „cer nou și pământ nou”, de politica lumească;
- adevărul obiectiv ca singura limită reală a ideologiei și a dorinței oarbe de putere.

Benedict al XVI-lea începe examinând relația dintre speranță și credință în Sfintele Scripturi și în Biserica Primară, punând întrebări pe care fiecare dintre noi ar trebui să le ridicăm:

„...un prezent obositor, poate fi trăit și acceptat dacă el conduce spre un scop și dacă noi putem fi siguri de acest scop, dacă acest scop este așa de mare încât să justifice oboseala drumului. Se impune imediat întrebarea: ce fel de speranță mai e și aceasta pentru a putea justifica afirmația conform căreia pornind de la ea, și pur și simplu pentru că ea există, noi suntem răscumpărați? Și despre ce fel de certitudine este vorba?”

În secțiunile 10-12 Papa emerit face referire la condiția umană lipsită de speranță, la fascinația și repulsia față de imortalitatea sufletului nostru, atingând câteva concepții greșite dar inteligibile legate de înțelesul „*vieții veșnice*”:

„Cuvântul «viață veșnică» încearcă să dea un nume acestei necunoscute realități cunoscute. În mod necesar este un cuvânt insuficient care creează încurcătură. De fapt, «veșnic» trezește în noi ideea de interminabil și acest lucru ne provoacă frică; «viață» ne face să ne gândim la viața cunoscută de noi, pe care o iubim și nu vrem s-o pierdem și care totuși este adesea în același timp mai mult trudă decât satisfacție, așa încât în timp ce pe de o parte o dorim, pe de altă parte nu o vrem. Putem doar încerca să ieșim cu gândirea noastră din temporaritatea ai cărei prizonieri suntem și într-un fel să prevedem că veșnicia nu este o continuă trecere a zilelor din calendar, ci ceva ca momentul plin de satisfacție, în care totalitatea ne îmbrățișează și noi îmbrățișăm totalitatea. Ar fi momentul scufundării în oceanul iubirii infinite, în care timpul – acel înainte și acel după – nu mai există. Putem doar să încercăm să ne

¹ ORIGÈNE, *Homélie sur S. Luc*, XXXV, 3; Sch 87, H. CROUZEL - F. FOURNIER - P. PÉRICHON, ed., Les Éditions du Cerf, Paris 1962, 416-417. Cf. C. DUMEA, *op. cit.*, 52.

² Cf. A. PLEȘU, *op. cit.*, 123.

gândim că acest moment este viața în sens deplin, o scufundare mereu nouă în vastitatea ființei, în timp ce suntem pur și simplu copleșiți de bucurie. Așa îl exprimă Isus în Evanghelia după Ioan: «Vă voi vedea din nou și inima voastră se va bucura, iar bucuria voastră nimeni nu o va lua de la voi» (16,22). Trebuie să gândim în această direcție, dacă vrem să înțelegem la ce tinde speranța creștină, ce anume așteptăm de la credință, de la faptul de a fi cu Cristos.» (Spe Salvi 12)

Modernitate și „ideologia progresului uman”

Benedict întreabă: *„Cum a putut să se dezvolte ideea că mesajul lui Isus este strict individualist și are ca țintă numai individul singur? Cum s-a ajuns să se interpreteze «mântuirea sufletului» ca fugă din fața responsabilităților în ansamblu și să se considere prin urmare programul creștinismului ca o căutare egoistă a mântuirii care se refuză slujirii altora?”* (Spe Salvi 16). El privește la „era modernă” când preocupările spirituale au fost înlocuite de cunoștințele științifice iar omul a adoptat „ideologia progresului uman”, rațiunea și libertatea au fost introduse „să garanteze de la sine, în virtutea bunătății lor intrinsece, o nouă comunitate umană perfectă” (Spe Salvi 18). Această seducere a umanității de către pozitivism și reducerea realității la tehne este o altă temă familiară a lui Ratzinger, discutată în *Introducere în Creștinism*.

Benedict privește la Revoluția franceză („ca tentativă de a instaura stăpânirea rațiunii și a libertății acum și în mod real din punct de vedere politic” – Spe Salvi 19) și la marxism („prin exproprierea clasei dominante, prin căderea puterii politice și prin socializarea mijloacelor de producție se va realiza Noul Ierusalim” – Spe Salvi 21), ca încercări inutile reprezentative ale omului modern de a instaura „Împărăția lui Dumnezeu” pe pământ:

„Dispărând adevărul despre lumea de dincolo, de acum era vorba de a stabili adevărul despre lumea de aici. Criticarea cerului se transformă în criticare a pământului, criticarea teologiei în criticarea politicii. Progresul spre mai bine, spre lumea definitiv bună, nu mai vine pur și simplu de la știință, ci de la politică – de la o politică gândită în mod științific, care știe să recunoască structura istoriei și a societății și indică astfel drumul spre revoluție, spre schimbarea tuturor lucrurilor.” (Spe Salvi 20)

La punctul 21, Benedict dă rezumatul ambițiilor marxismului și unde a eșuat:

„Marx nu numai că nu a proiectat orânduiri necesare pentru lumea nouă – de fapt, nu mai trebuia să fie nevoie de acestea. Faptul că el nu spune nimic despre aceasta este consecința logică a modului său de a aborda problema. Eroarea se află mai în profunzime. El a uitat că omul rămâne mereu om. L-a uitat pe om și a uitat libertatea lui. A uitat că libertatea rămâne mereu libertate, și pentru rău. Credea că, o dată pusă la punct economia, totul ar fi fost în ordine. Adevărata lui eroare este materialismul: de fapt, omul nu este numai produsul condițiilor economice și nu este posibilă vindecarea lui numai din exterior creând condiții economice favorabile.”

Reluarea discursului de la Regensburg

În paragraful 23, Papa emerit revine cu mesajul central al discursului de la Universitatea din Regensburg – nu un comentariu la adresa Islamului cum a accentuat presa, ci mai degrabă restaurarea argumentului în relație cu credința:

„Dacă progresul pentru a fi progres are nevoie de creșterea morală a omenirii, atunci rațiunea puterii și a activității trebuie la fel de urgent să fie integrată prin deschiderea rațiunii spre forțele mântuitoare ale credinței, spre discernământul dintre bine și rău. Numai așa devine o rațiune cu adevărat umană. [...] Astfel, în privința libertății, trebuie amintit că libertatea umană cere mereu o colaborare a diferitelor libertăți. Totuși, această colaborare nu poate reuși, dacă nu este determinată de un criteriu comun intrinsec de măsură, care este fundament și țintă a libertății noastre. Acum să spunem aceasta în mod foarte simplu: omul are nevoie de Dumnezeu, altminteri rămâne lipsit de speranță. [...] rațiunea are nevoie de credință pentru a ajunge să fie total ea însăși: rațiunea și credința au nevoie una de cealaltă pentru a-și realiza adevărata lor natură și misiunea lor.” (Spe Salvi 23)

Dimensiunea socială a enciclicei

Benedict al XVI-lea face un apel pentru „o autocritică a perioadei moderne în dialog cu creștinismul”. De asemenea, creștinii „trebuie să învețe din nou în ce anume consistă cu adevărat speranța lor, ce anume au de oferit lumii și în schimb ce anume nu pot să ofere. Este nevoie ca în autocritica perioadei moderne să ajungă și o autocritică a creștinismului modern, care trebuie să învețe mereu din nou să se înțeleagă pe sine însuși pornind de la propriile rădăcini.” (Spe Salvi 22)

„Ce nu pot să ofere” creștinii sunt cuvinte oportune, ținând cont de innumerabilele prezentări ale

creștinismului în ziua de azi, de la predicile televizate ale unei „evanghelii a bunăstării” și a succesului material, până la cele în care practica creștină este redusă la un război de clasă politizat sau un program revoluționar.

Progresul material este incremental. Omul dobândește încet o măiestrie de tehnici și și putere asupra împrejurimilor naturale, dar nu putem afirma același lucru și despre evoluția morală a umanității:

„În schimb, în domeniul conștiinței etice și al deciziei morale nu există o asemenea posibilitate de adiționare din cauza motivului simplu că libertatea omului este mereu nouă și trebuie mereu din nou să ia decizii. Nu sunt niciodată pur și simplu luate deja de alții pentru noi – de fapt, în acest caz nu am mai fi liberi. Libertatea presupune ca în deciziile fundamentale fiecare om, fiecare generație să fie un nou început.”

Putem învăța din lecțiile de istorie cunoștințele și bogăția morală a generațiilor anterioare, sau putem alege să le ignorăm. Această responsabilitate revine fiecărei generații. Care sunt implicațiile? Mai întâi, potrivit lui Benedict al XVI-lea:

„Starea dreaptă a lucrurilor umane, bunăstarea morală a lumii nu poate fi garantată niciodată pur și simplu prin structuri, oricât de valabile ar fi ele. Aceste structuri nu sunt doar importante, ci necesare; totuși ele nu pot și nu trebuie să pună în afara jocului libertatea omului. Chiar și structurile cele mai bune funcționează numai dacă într-o comunitate sunt convingeri vii care să fie în măsură să-i motiveze pe oameni la o adeziune liberă la orânduirea comunitară.”

În al doilea rând:

„Deoarece omul rămâne mereu liber și deoarece libertatea lui este mereu fragilă, nu va exista niciodată în această lume împărțirea binelui consolidată definitiv. Cine promite o lume mai bună, care ar dura în mod irevocabil pentru totdeauna, face o promisiune falsă; el ignoră libertatea umană. Libertatea trebuie să fie mereu din nou cucerită pentru bine. Adeziunea liberă la bine nu există niciodată pur și simplu de la sine. Dacă ar fi structuri care să fixeze în mod irevocabil o determinată – bună – condiție a lumii, ar fi negată libertatea omului, și pentru acest motiv, în definitiv, nu ar fi deloc structuri bune.” (Spe Salvi 24)

Astfel:

„Fiecare generație trebuie să aducă și propria contribuție pentru a stabili orânduri convingătoare de libertate și de bine, care să ajute generația următoare ca orientare pentru folosirea corectă a libertății umane și astfel să dea, mereu în limitele umane, o anumită garanție și pentru viitor. Cu alte cuvinte: structurile bune ajută, dar singure nu sunt suficiente. Omul nu poate fi niciodată răscumpărat pur și simplu din exterior.” (Spe Salvi 25)

Această secțiune se pot observa nunațe critice la adresa anumitor aspecte ale teologiei eliberării și apelul ei la răsturnarea „structurilor de nedreptate” și o reducere a Evangheliei la „speranța și practica politico-mesianică”.

În enciclică este cuprins și un realism augustinian – caracteristic lui Ratzinger, o conștientizare clară a capacității omului pentru bine și rău, precum și limitările inerente plasate asupra strădaniei omului, de natura sa.

Astfel, ni se reamintește că realizările științifice și tehnologice „oferă noi posibilități pentru bine, dar deschide și posibilități abisale de rău – posibilități care înainte nu existau. [...] Dacă progresului tehnic nu-i corespunde un progres în formarea etică a omului, în creșterea omului interior (cf. Ef 3,16; 2Cor 4,16), atunci el nu este un progres, ci o amenințare pentru om și pentru lume.” (Spe Salvi 22)

O mântuire egoistă?

Benedict contracarează criticismul cum că promisiunea creștină a vieții veșnice a căzut în înțelegerea individualismului mânturii:

„Raportul cu Dumnezeu se stabilește prin comuniunea cu Isus – singuri și numai cu posibilitățile noastre nu ajungem. Însă relația cu Isus este o relație cu Acela care s-a dat pe sine însuși ca răscumpărare pentru noi toți (cf. 1Tim 2,6). A fi în comuniune cu Isus Cristos ne implică în faptul de a fi el «pentru toți», face modul nostru de a fi. El ne angajează pentru alții, dar numai în comuniune cu El este posibil să fim cu adevărat pentru alții, pentru ansamblu.”

În acest context, aș vrea să-l citez pe marele învățător grec al Bisericii, sfântul Maxim Mărturisitorul [...]: «Cine-l iubește pe Dumnezeu nu poate să rezerve banii pentru el. Îi împarte în mod «divin» [...] în același mod conform măsurii dreptății.» Din iubirea față de Dumnezeu rezultă participarea la dreptatea și la bunătatea lui Dumnezeu față de ceilalți; a-l iubi pe Dumnezeu cere libertatea interioară în fața

oricărei posesii și a tuturor lucrurilor materiale: iubirea lui Dumnezeu se revelează în responsabilitatea față de celălalt. Cristos a murit pentru toți. A trăi pentru El înseamnă a ne lăsa implicați în acel al său «a fi pentru»." (Spe Salvi 28)

În ce constă răscumpărarea noastră?

Benedict afirmă: „Nu știința îl răscumpără pe om.” Mai degrabă, „omul este răscumpărat prin iubire” (Spe Salvi 26). Nu este pur și simplu o iubire umană supusă versatilității și dispariției, ci o iubire eternă și necondiționată:

„Are nevoie de acea certitudine care îl face să spună: «Nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpânirile, nici cele prezente, nici cele viitoare, nici puterile, nici înălțimile, nici adâncurile și nici vreo altă creatură nu va putea să ne despartă de iubirea lui Dumnezeu care este în Cristos Isus, Domnul nostru» (Rom 8,38-39). Dacă există această iubire absolută cu certitudinea ei absolută, atunci – numai atunci – omul este «răscumpărat», orice i s-ar întâmpla într-un caz particular. Aceasta se așteaptă, când spunem: Isus Cristos ne-a «răscumpărat». Prin intermediul Lui am devenit siguri de Dumnezeu – de un Dumnezeu care nu constituie o îndepărtată «primă cauză» a lumii, pentru că Fiul său unul născut s-a făcut om și despre El fiecare poate spune: «Trăiesc prin credința în Fiul lui Dumnezeu care m-a iubit și s-a dat pentru mine» (Gal 2,20).” (Spe Salvi 26)

„Cine este atins de iubire începe să intuiască ce anume ar fi «viața» propriu-zis. Începe să intuiască ce anume vrea să spună cuvântul de speranță pe care l-am întâlnit în ritualul Botezului: de la credință aștept «viața veșnică» – viața adevărată care, în întregime și fără amenințări, în toată plinătatea ei este pur și simplu viață. Isus care a spus despre sine că a venit pentru ca noi să avem viață și s-o avem în plinătate, din belsug (cf. In. 10,10), ne-a și explicat ce anume înseamnă «viață»: «Viața veșnică aceasta este: să te cunoască pe tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe cel pe care l-ai trimis, pe Isus Cristos» (In. 17,3). Viața în sensul adevărat nu o avem în noi singuri și nici numai de la noi: ea este o relație. Și viața în totalitatea ei este relație cu Acela care este izvorul vieții. Dacă suntem în relație cu Acela care nu moare, care este Viața însăși și Iubirea însăși, atunci suntem în viață. Atunci «trăim».” (Spe Salvi 27)

Rugăciunea ca școală a speranței

Cum pot creștinii să învețe, să rostească și să exercite această speranță în Hristos? Papa emerit răspunde: „Un prim loc esențial de însușire a speranței este rugăciunea.” Când nimeni nu mă mai ascultă, Dumnezeu încă mă ascultă. Când nu mai pot vorbi cu nimeni, pot întotdeauna să merg spre Dumnezeu. Se face aici referire la exemplul Sfântului Augustin de întindere, extindere, purificare a inimii noastre de oțet pentru a face loc mierii lui Dumnezeu.

A ne ruga nu înseamnă a ieși din istorie și a ne retrage în colțul nostru de fericire. Când ne rugăm, suferim un proces interior de purificare care ne deschide spre Dumnezeu și astfel, spre semenii noștri. În rugăciune trebuie să învățăm ce trebuie să-i cerem cu adevărat lui Dumnezeu – ce este demn de Dumnezeu. Trebuie să învățăm că nu ne putem ruga împotriva altora, că nu putem cere lucruri superficiale pe care le dorim în acel moment – care sărăcesc, speranțe deșarte care ne conduc departe de Dumnezeu. Trebuie să învățăm să ne purificăm dorințele și speranțele, să ne eliberăm de minciuni ascunse cu care ne înșelăm. Dumnezeu vede prin ele, iar când venim înaintea Lui, suntem puși să le recunoaștem.

Rugăciunea nu poate fi pur și simplu numai individuală sau egoistă. Rugăciunea adevărată este cea care ne întoarce spre alții, în solidaritate cu aproapele și comuniunea Bisericii:

„Pentru ca rugăciunea să dezvolte această forță purificatoare, ea trebuie, pe de o parte, să fie foarte personală, o confruntare a eu-lui meu cu Dumnezeu, cu Dumnezeul cel viu. Totuși, pe de altă parte, ea trebuie să fie mereu din nou condusă și luminată de marile rugăciuni ale Bisericii și ale sfinților; de rugăciunea liturgică, în care Domnul ne învață încontinuu să ne rugăm în modul corect [...]. Astfel devenim capabili de marea speranță și astfel devenim slujitori ai speranței pentru alții: speranța în sens creștin este mereu și speranță pentru alții. Și este speranță activă, în care luptăm pentru ca lucrurile să nu meargă spre «sfârșitul pervers». Este speranță activă chiar și în sensul că ținem lumea deschisă spre Dumnezeu. Numai așa ea rămâne și speranță cu adevărat umană.” (Spe Salvi 34)

Despre suferința umană

În paragrafele 35-40, Benedict al XVI-lea pornește o meditație profundă asupra suferinței umane în contextul speranței creștine:

„Nu evitarea suferinței, fuga din fața durerii, îl vindecă pe om, ci capacitatea de a accepta încercarea de a crește în ea, de a găsi sens prin unirea cu Cristos, care a suferit cu iubire infinită(...) O societate care nu reușește să-i accepte pe cei suferinzi și nu este capabilă să contribuie prin com-pătimire să facă în așa fel încât suferința să fie împărtășită și purtată și în interior este o societate crudă și inumană (...) Capacitatea de a suferi din iubire față de adevăr este măsură de umanitate.” (Spe Salvi 37-39)

Este inutil a mai spune că numai prin speranță Dumnezeu ne dă acel har prin care noi, ca și creștini, putem suporta cu adevărat suferințele. Papa emerit recomandă o reluare a practicii de a oferi inconveniențele și suferințele zilnice lui Hristos, ca și expresie a speranței noastre:

„Ce înseamnă «a oferi»? Aceste persoane erau convinse că pot insera în marea compătimire a lui Cristos micile lor trude, care astfel făceau parte într-un fel din tezaurul de compasiune de care neamul omenesc are nevoie. În această manieră chiar și micile supărări ale zilei ar putea să capete un sens și să contribuie la economia binelui, a iubirii dintre oameni. Poate că ar trebui să ne întrebăm într-adevăr dacă un atare lucru nu ar putea redeveni o perspectivă înțeleaptă și pentru noi.” (Spe Salvi 40)

Cea din urmă secțiune a enciclicii (paragrafele 40-48), Benedict o dedică Judecății finale ca și manifestare a speranței creștine. *„Eu sunt convins că problema dreptății constituie argumentul esențial, în orice caz argumentul cel mai puternic, în favoarea credinței în viața veșnică.” (Spe Salvi 43)*

„Unii teologi recenți sunt de părere că focul care arde și în același timp mântuiește este însuși Cristos, Judecătorul și Mântuitorul. Întâlnirea cu El este actul decisiv al Judecății. În fața privirii lui se topește orice falsitate. Întâlnirea cu El, arzându-ne, ne transformă și ne eliberează pentru a ne face să devenim cu adevărat noi înșine. Lucrurile edificate în timpul vieții pot să se dovedească atunci paie uscate, lăudăroșenie goală și să se prăbușească. Dar în durerea acestei întâlniri, în care necuratul și nesănătosul din ființa noastră devin clare pentru noi, se află mântuirea. Privirea lui, atingerea inimii lui ne vindecă printr-o transformare desigur dureroasă «ca prin foc». Totuși, este o durere fericită, în care puterea sfântă a iubirii sale ne pătrunde ca o flacăra, permițându-ne la sfârșit să fim total noi înșine și cu aceasta total ai lui Dumnezeu. Astfel devine clară și întrepătrunderea între dreptate și har: modul nostru de a trăi nu este irelevant, dar murdăria noastră nu ne pătează veșnic, dacă măcar am rămas îndreptați spre Cristos, spre adevăr și spre iubire. Până la urmă, această murdărie a fost deja arsă în Pătimirea lui Cristos. În momentul Judecății experimentăm și primim această prevalare a iubirii sale asupra întregului rău din lume și din noi. Durerea iubirii devine mântuirea noastră și bucuria noastră. Este clar că «durata» acestei arderi care transformă nu o putem calcula cu măsurile cronometrice din această lume. «Momentul» transformator al acestei întâlniri scapă cronometrării pământești – este timp al inimii, timp al «trecerii» la comuniunea cu Dumnezeu în Trupul lui Cristos. Judecata lui Dumnezeu este speranță fie pentru că este dreptate, fie pentru că este har. Dacă ar fi numai har care face irelevant tot ceea ce este pământesc, Dumnezeu ne-ar rămâne dator cu răspunsul la întrebarea despre dreptate – întrebare decisivă pentru noi în fața istoriei și a lui Dumnezeu însuși. Dacă ar fi pură dreptate, ar putea fi la sfârșit pentru noi toți numai motiv de frică. Întruparea lui Dumnezeu în Cristos a legat în așa fel harul cu dreptatea încât dreptatea este stabilită cu fermitate: noi toți ne ocupăm de mântuirea noastră «cu teamă și cutremur» (Fil 2,12). Cu toate acestea harul ne permite nouă tuturor să sperăm și să mergem plini de încredere în întâmpinarea Judecătorului pe care-l cunoaștem ca «avocatul» nostru, «parakletos» (cf. 1In 2,1).” (Spe Salvi 47)

Maria, Steaua speranței

„Viața umană este un drum. Spre care țintă? Cum găsim drumul? Viața este ca o călătorie pe marea istoriei, adesea întunecată și agitată de furtună, o călătorie în care cercetăm stelele care ne indică ruta. Adevăratele stele ale vieții noastre sunt persoanele care au știut să trăiască în mod corect. Ele sunt lumini de speranță. Desigur, Isus Cristos este lumina prin excelență, soarele apărut deasupra întregului întuneric al istoriei. Dar pentru a ajunge până la El avem nevoie și de lumini apropiate – de persoane care dăruiesc lumină scoțând-o din lumina lui și astfel oferă orientare pentru traversarea noastră. Și care persoană ar putea fi pentru noi stea de speranță mai mult decât Maria. Ea care cu «da»-ul său i-a deschis lui Dumnezeu însuși ușa lumii noastre; ea care a devenit Arca vie a Alianței, în care Dumnezeu s-a făcut trup, a devenit unul dintre noi, și-a stabilit cortul său în mijlocul nostru (cf. In 1,14)?” (Spe Salvi 49)

„Sfântă Marie, Maica lui Dumnezeu, Maica noastră, învață-ne să credem, să sperăm și să iubim cu tine. Arată-ne calea spre împărăția sa! Stea a mării, strălucește peste noi și condu-ne pe drumul

nostru!" (Spe Salvi 50)

Papa emerit Benedict al XVI-lea își încheie această a doua enciclică cu un frumos omagiu adus Sfintei Născătoare de Dumnezeu, Fecioara Maria, exemplificarea speranței creștine.

Cu această enciclică, Benedict și-a consolidat profilul de „papă al principiilor de bază”, determinat să accentueze principiile esențiale ale credinței creștine. Mai mult, accentul pe iubire și speranță în primele sale enciclice, a servit scopurilor ecumenice, întrucât creștinii nu au fost despărțiți în istorie de aceste două mari virtuți. Din contră, înțelegerile competitive asupra credinței au fost elementele ce au condus în trecut la dezbinare.

Pr. Cristian Laslo

TEOLOGIE

Rugăciunea lăuntrică

Rugăciunea este instrumentul sublim din viața unui creștin. Ea alcătuiește în sine cununa unei vieți petrecute în spiritul evlaviei. Omul și toată făptura nu se supun deșertăciunilor de bună voie și toată firea suspină năzuind să intre în libertatea fiilor lui Dumnezeu. Și acest tainic suspin al făpturilor și năzuința înăscută a sufletelor spre veșnicie se regăsesc în rugăciunea lăuntrică. Este nevoie să deschidem porțile sufletelor ca să intre Cristos și El va da sens tuturor simțămintele noastre lăuntrice prin harul lucrător pentru a ne învrednici să rostim și să transpunem în fapte demne rugăciunea binefăcătoare, care va sfinți și va lumina toate simțirile și puterile sufletești și va orienta viața noastră pe calea mântuirii și a desăvârșirii. Rugăciunea neîncetată și lăuntrică se poate realiza chemând mereu Numele Domnului Isus Cristos prin cuvinte, cu mintea, cugetul și din toată inimă închipuindu-ne că ne aflăm în fața Lui cerând-I îndurarea, în timpul oricărei îndeletniciri, în orice loc și pe orice vreme.

Toți cei care au obținut mântuirea pe calea vieții și rugăciunii lăuntrice cu frica lui Dumnezeu, au socotit adâncimea în cuvintele și învățăturile dumnezeiești drept o îndeletnicire de mare trebuință. Rugăciunea lăuntrică este un mod de viață. Ea se manifestă cu necesitate. Așa cum este necesar să mâncăm pentru a ne astâmpăra foamea și să bem pentru a ne astâmpăra setea, tot așa este de necesar să ne rugăm pentru că rugăciunea este dialogul cu divinitatea, hrana sufletului și prin ea ne astâmpărăm dorul de Isus. Inima este sediul simțămintelor lăuntrice, iar dragostea este poarta prin care Isus pătrunde în viața noastră.

Evanghelia este structurată astfel în cât să putem învăța cu cât mai multă ușurință și cu înțeles deplin rugăciunea. La început ne apare apropierea sau intrarea care duce la învățătura despre rugăciune, apoi veșmântul din afară, cum rugăciunea este îmbrăcată în cuvinte; mai departe ni se pune în față condiția necesară unei rugăciuni adevărate; mai pe urmă mijloacele și pildele prin care o putem învăța; în cele din urmă ne este pusă înaintea învățătura tainică despre rugăciunea lăuntrică, spirituală, neîncetată, făcută în numele lui Isus Cristos, care ne este de folos întotdeauna ca una binefăcătoare și de unde se desprinde întreaga cunoștință privitoare la nevoia rugăciunii. Rugăciunea lăuntrică se îndreaptă către toată simțirea noastră pe care o modelează, o înnobilează și o orientează de așa manieră încât devine ea însăși, izvor de viață sufletească deoarece „*nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu*” (Mt.4,4).

Pentru a pune în practică rugăciunea lăuntrică întemeiată pe Evanghelie este necesar să avem în vedere etapele pe care să le parcurgem în vederea unei realizări eficiente:

1. pregătirea pentru rugăciune (Mt.6,5-9). Rugăciunea să fie începută nu spre mărirea noastră deșartă și într-o lume zgomotoasă, ci într-un loc retras și liniștit. Să ne rugăm nu numai pentru iertarea păcatelor, ci și pentru unirea cu Dumnezeu; să nu născocim multe cereri de prisos „*pentru că știe Tatăl vostru de cele ce aveți trebuință înainte ca să cereți voi de la El*”;
2. împodobirea rugăciunii (Mt.6, 9-14). Ce cuvinte trebuie să rostim atunci când ne rugăm. Aici sunt înmănușate într-un chip înțelept toate cele ce sunt necesare și toate cele ce ni se cer pentru viața noastră pe care, le găsim în rugăciunea domnească „*Tatăl nostru*”;
3. condiția pe care trebuie să o îndeplinim pentru ca rugăciunea noastră să fie lucrătoare (Mt.6,14-15). Aici este relevată necesitatea iertării celor ce ne fac rău pentru ca și

- Domnul să poată ierta toate păcatele noastre;
4. mijlocul prin care izbutim în rugăciune și care ne dă o arvună în speranța pe care o punem în ea (Mt.7,7-12). „*Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide. Toate câte voiți să vă faceți vouă oamenii, asemenea și voi să faceți lor*”. Se arată cât de necesară este rostirea deasă a rugăciunii în timpul tuturor îndeletnicirilor noastre și ce înseamnă trăirea lăuntrică a ei. Exemplul cel mai elocvent ne este dat de însuși Isus care S-a rugat Tatălui cu multă smerenie, stăruință și dăruire;
 5. învățătura tainică care definește esența rugăciunii lăuntrice și a inimii (In.4,14). În dialogul dintre Isus și femeia Samariteană ni se dezvăluie închinarea lăuntrică făcută în spirit și adevăr în fața lui Dumnezeu. Această închinare este tocmai rugăciunea neîncetată și adevărată, care curge spre viața veșnică, așa cum curge izvorul de apă vie din care cel ce va bea „*nu va mai înseta în veac*”. Rugăciunea făcută în numele lui Isus Cristos privește taina ei, ce se descoperită celor ce se roagă: „*orice veți cere de la tatăl în numele Meu El vă va da*” (In.16,23).

Și în Epistolele apostolice găsim multe învățăminte despre rugăciune; în Faptele Apostolilor este descrisă partea practică, încordarea strălucitoare și neconținută în rugăciune a primilor creștini care au fost luminați de credința în Isus Cristos (Fa.4,31). Ele zugrăvesc lucrarea și urmările rugăciunii, modalitatea de revărsare a Sfântului Spirit, împreună cu darurile Lui asupra celor ce se roagă. Urmărind Epistolele apostolice vom afla: cât de necesară este rugăciunea în toate împrejurările din viața unui om; cum ne ajută Spiritul Sfânt să ne rugăm; să ne rugăm totdeauna în Spirit; cât de necesară este liniștea și pacea lăuntrică în timpul rugăciunii; de ce trebuie să ne rugăm neîncetat și astfel vom înțelege de ce este necesar să ne rugăm nu numai pentru noi înșine, ci și pentru toți oamenii. Adâncindu-ne în rugăciune un timp mai îndelungat și cu multă atenție se pot dobândi multe alte descoperiri privitoare la cunoștințele tainice din cuvântul Domnului care scapă unei citiri făcute în grabă și destul de rar. În epistolele apostolice ca și în Apocalipsă, multe însușiri sunt legate de rugăciuni!

Fiecare pas, fiecare mișcare, fiecare acțiune să fie motiv de aducere aminte spre mărirea Lui și mântuirea noastră. Să repetăm mereu rugăciunea inimii: *Doamne, Isuse Cristoase, Fiul lui Dumnezeu, îndură-Te de mine, păcătosul!* Să nu uităm nici de rugăciunea domnească „*Tatăl Nostru*”, care este dată de însuși Isus Cristos, de rugăciunea „*Împărate ceresc*”, „*Născătoarea*”, „*Credeul*”, pe care să le rostim zilnic și cu fiecare ocazie.

Rugăciunea lăuntrică este mijlocul cel mai însemnat și cel mai puternic pentru înnoirea și propășirea noastră pentru vindecare bolilor sufletești și trupești. Cunoștințele religioase sunt pline de lumină și încălzesc sufletul și aduc alinare trupului, ele sunt temelia tuturor cunoștințelor dobândite în școli sau din alte scrieri laice. Evanghelia este un adevărat îndreptar de viață în vederea mântuirii din care se desprinde rugăciunea lăuntrică, ca dintr-un izvor puternic, bogat și limpede. Rămâne ca noi să punem în practica de fiecare zi toate aceste cunoștințe printr-o trăire personală și fructuoasă, care să îmbine sfera contemplativă cu viața de fiecare zi pentru a face față iureșului ispitelor și cel al tentațiilor de tot felul.

Toate condițiile necesare pentru îndeplinirea faptelor de evlavie și pentru dobândirea mântuirii cer o totală jertfire, post și o smerită cugetare bazate pe dragoste, credință și speranță creștine. „*Nimeni nu trebuie să deznădăjduiască și să-și închipuie că este cu neputință să îndeplinească poruncile Evangheliei! Când Dumnezeu a hotărât mântuirea omului, nu i-a dat poruncile cu gândul ca, prin neîndeplinirea lor să-l facă un călcător de lege. Nu! Ci ca prin sfințenia lor și prin buna lor întrebuințare să ne facă fericiți atât în viața de aici cât și în cea veșnică*” (Sf. Ioan Gură de Aur).

„*Dacă la prima vedere toate acestea par acoperite cu o perdea tainică, aceasta desigur că a făcut-o Dumnezeu pentru ca, mai ales, să-l aducă pe nevoitor la smerenie și să-l apropie mai ușor de unirea cu Sine prin arătarea unui mijloc de scăpare fără ocoluri, adică prin rugăciune, prin cererea ajutorului Său părintesc. Tocmai aici se ascunde taina mântuirii, iar nu în nădejdea pe care o avem în puterile noastre*”¹

Domnul a lăsat pe seama voii și puterilor omenești doar rugăciunea, poruncindu-ne să ne rugăm neîncetat, în orice vreme și în orice loc și tocmai prin această înmulțire a rugăciunii să descopere mijlocul tainic ce duce către dobândirea rugăciunii desăvârșite; iar odată cu ea vine și credința, împlinirea poruncilor și mântuirea. Așadar, partea omului este cantitatea. Dar acumulări cantitative duc la salturi calitative. A ne ruga atârână de voința noastră, dar a ne ruga cu adevărat este lucrarea Spiritului Sfânt. Repetarea rugăciunii va aduce deprinderea ce se va face una cu firea, va atrage cu timpul mintea și inima într-o stare cuviincioasă răpind omului timpul plăcerile simțite și păcătoase. Orice gând rău se va împiedica de rugăciune

¹ *Pelerinul Rus*, Ediția II-a Ed. Sophia, București 1998, p.170-171.

și va da înapoi de la firea noastră. Puterea Numelui lui Dumnezeu și deasa lui chemare își vor aduce roade la timpul potrivit!

Rugăciunea ne va curăța prin ea însăși de părtășia cu cele lumești, va ajuta la ștergerea păcatelor săvârșite și sădite în conștiință așezând la locul de cinste cuvenit dragostea, credința și speranța într-o lumină care să se prelungească și în viața veșnică. Domnul vrea să ne mântuim prin rugăciune și prin faptele de evlavie pe care le dobândim prin ea. Rugăciunea este revărsarea și lucrarea dragostei. Esența rugăciunii lăuntrice este dorul de Isus și de fericire veșnică.

Măgerușan Ioan

MEMORIA ACTIVĂ

Patriarhul din gradina cu flori

Părintele VASILE TRIFU are 96 de ani și încă mai oficiază Liturgia. I-a avut ca dascăli și exemplu viu pe marii martiri, episcopii greco-catolici care au fost chinuiți și omorâți în închisorile comuniste. A făcut și el închisoare la Aiud și la Canal, dar suferința, privațiunile și izolarea nu i-au schimbat convingerile, iar credința i-a rămas nestrămutată. Și acum se roagă în fiecare dimineață să i se împlinească visul de-o viață și cea mai mare dorință pe care o mai are: unirea celor doua Biserici surori, Biserica Ortodoxă și Biserica Greco-Catolică.

Anii de ucenicie

Vasile Trifu este cel mai în vârstă preot greco-catolic din Maramureș. Un om iubit, stimat și căutat de o mulțime de lume, pentru înțelepciunea vorbelor și sfaturilor sale. L-am găsit în Baia Mare, la casa lui așezată într-un cartier liniștit al orașului, înconjurat de fiice, nepoți și strănepoți, ca un adevărat patriarh, întemeietor de clan. O casa înconjurată, la rândul ei, de o grădină în care vara își făcuse cuibar de culori și lumini. Și astăzi, fiica sa cea mai mare, profesoara de franceză, i se adresează doar cu apelativul „Dumneavoastră, părinte...”. Chiar și pentru membrii familiei lui, care-l înconjoară cu atâta grijă și dragoste, părintele Trifu nu este doar tatăl, bunicul și străbunicul, ci un personaj impresionant ale cărui sacrificii de o viață impun un respect nemăsurat.

S-a născut în satul Chiuzbaia, într-o familie greco-catolică, cu nouă copii. Dintre toți, doar el și un frate care a ajuns avocat au făcut școală, ceilalți au rămas țărani. A învățat mai întâi în sat, apoi la Baia Mare. La bacalaureat, a terminat examenele cu cea mai mare medie din județ și a fost remarcat de Episcopul greco-catolic dr. Alexandru Rusu (a murit în închisoarea de la Gherla), care l-a trimis la Blaj, la Academia de Teologie. La finalizarea studiilor, rectorul Academiei Teologice i-a mulțumit Episcopului Alexandru Rusu, pentru elevul deosebit care a fost Vasile Trifu și l-a recomandat pentru studii teologice în Germania. Dar tânărul absolvent n-a plecat. A preferat să meargă la Cluj, unde a urmat cursurile Universității Ferdinand I, la Facultatea de Filosofie și Litere. Și-apoi, în 1939, după cedarea Ardealului, s-a întors ca preot greco-catolic în Maramureș, în satul Călinești.

„La academia din Blaj, mi s-a părut că am ajuns în vârful exercițiilor mele spirituale. Mi s-a părut ca am ajuns în rai. Atât de mult mi-a plăcut să studiez. Am avut dascăli mari, pe episcopii martiri Alexandru Rusu, Ionel Suci, Liviu Chinezu, ultimii doi morți în închisoarea de la Sighet, pe Traian Frențiu, dr. Augustin Tătaru, rectorul Academiei, Coriolan Lupu, profesor de morală, toți oameni deosebiți. Cel mai mult m-a impresionat Episcopul Ioan Suci, care era cel mai activ dintre toți, modest ca om, foarte modest, atâta de modest, încât nici măcar nu te lăsa să-l ajuți sa-si ia paltonul, de exemplu, dar de-o cultura teologică impresionantă. De la ei, de la toți, am învățat să pun mai presus de orice viața spirituală, sa fiu pregătit de orice sacrificiu, pentru susținerea credinței strămoșești.

Eu am ajuns la Blaj în 1932. N-am cuvinte să vă arat seriozitatea și frumusețea acestui oraș. Micuț, plin de armonie și pace, avea în schimb o atmosferă de fervoare intelectuală inegalabilă. Gândiți-vă numai că acolo se pregăteau și se instruiau viitorii preoți. Viața orașului se desfășura în jurul Palatului episcopal, acolo se adunau și cei care erau trimiși la studii la Roma sau la Institutul Pazvanian de la Viena. Acolo veneau și preoții care căutau cărți, sfaturi și povețe de la foștii lor profesori.

Blajul era ca o fântână pentru cei însetați. Pe străzi, în mica piață centrală, în refectoriul institutului, în bibliotecă, peste tot se vorbea serios și pașnic. Lumea obișnuită era oarecum înnobilită de faptul că acolo era Institutul teologic, că acolo s-au copt ideile reprezentanților Școlii Ardelene, care a promovat latinismul nostru și care a urmărit emanciparea națională a românilor transilvăneni. Era prezent în vremea studenției mele la Blaj un spirit naționalist cinstit. Când a salutat Eminescu Blajul cu vorbele: «Te salut, Romă Mică!», a salutat, de fapt, tocmai acest curent iluminist, lupta necurmată a celor care au vrut să dovedească latinitatea noastră și unitatea poporului român. Or, prin atmosfera care exista, prin prezența marilor dascăli, cei mai mulți școliiți la Roma, Blajul era dovada vie a acestor deziderate pentru împlinirea cărora au fost necesare mari sacrificii.

Când am ajuns la Cluj, am avut iar parte de profesori minunați. Am studiat cu Lucian Blaga filosofia. Era un om înalt și blând, discret și foarte temperat. Toba de carte! Apoi l-am cunoscut pe filosoful D. D. Roșca foarte sever și aspru la examene, pe Ștefănescu Goanga, rectorul de atunci, pe profesorul Onisifor Ghibu, care lua totdeauna apărarea studenților. Clujul era pe atunci un centru spiritual de mare cultură, era ca un izvor din care abia așteptai să bei ca să nu ramai însetat. Câtă vreme am stat la Cluj, locul cel mai drag mi-a fost Biblioteca Universitară. Eram acolo zi de zi, căci asta a fost partea mea lăsată de la Dumnezeu: să învăț, să studiez, să cercetez după puterea mea lumea spiritului. Țin minte și acuma covorul gros din sala de lectură, care atenua zgomotul pașilor, pentru a nu-i deranja pe cititori. Blajul (Roma Mică, după cum i-a spus Eminescu) și Clujul interbelic au fost locurile în care m-am format ca preot, ca om, în care mi-am lămurit multe întrebări legate de destinul uman și în care am ucenicit pe lângă marii dascăli ai acestui neam."

Trecerea prin fața mesei

Vasile Trifu stă așezat într-un fotoliu în care își petrece acum cea mai mare parte a timpului. Haina neagră, preoțească, îi scoate în evidență trăsăturile blânde, căldura privirii, înțelegerea nesfârșită față de tot ceea ce se petrece în jurul lui. Din toate gesturile și din toate vorbele rostite reies modestia, simplitatea și bunătatea și, mai presus de toate, pacea și liniștea sufletească, împăcarea. I se potrivește întru totul rugăciunea Sfantului Francisc de Assisi, în ordinul căruia activează ca preot secular:

„Doamne, fă din mine un instrument/ al împăcării dintre oameni./ Unde este ură, eu s-aduc iubire,/ Unde e jignire, eu s-aduc iertare,/ Unde-i dezbinare, să aduc unire/ Unde e greșală, s-aduc adevărul,/ Unde-i îndoială, eu s-aduc credință,/ Unde-i deznădejde, eu s-aduc speranță,/ Unde-i întuneric, eu să fac lumina,/ Unde-i întristare, s-aduc bucurie./ O, Învățător divin, fă ca eu să caut/ Nu atât să fiu mângâiat,/ cât să mângâi eu pe altul,/ Nu atât să fiu eu înțeles,/ cât eu să înțeleg pe altul,/ Nu atât să fiu eu iubit, cât eu să iubesc pe altul,/ Căci cine dăruiește, acela primește/ Uitând de tine însuți, să înțelegi pe altul,/ Iertând pe altul, găsești și tu iertare/ Murind, învii la viață."

Părintele Trifu i-a păstorit pe credincioșii greco-catolici din satele maramureșene Călinești, Săliștea de Sus și Odești, în vremuri tulburi. În 1948, regimul comunist a scos în afara legii religia greco-catolică și a început persecuția preoților care n-au vrut să treacă la ortodoxie. În unele locuri din Ardeal, trecerea aceasta a luat chipul unei batjocuri umilitoare. Credincioșii au fost scoși din biserică, puși să treacă încolonați prin fața unei mese așezate în curtea bisericii, la care stăteau comuniștii și câțiva securiști, și apoi anunțați cu cinism: „Ați trecut prin fata mesei, înseamnă că ați trecut la ortodoxie. Gata, de astăzi sunteți ortodocși, nu greco-catolici!"

„Într-o zi, îmi spune părintele, au venit și la mine doi securiști și un fost profesor de-al meu, apostat. Unul dintre ei mi-a zis direct: «Ori treci la ortodoxie, ori îți rămân copiii pe drumuri.» Și când a văzut că am rămas pe gânduri, dar că nu le dau nici un răspuns, zice: «Văd că te cam gândești, hai să întrebăm pe soția ta, să vedem ea ce părere are.» Ei au crezut ca soția mea va ceda mai ușor, se va înmuia și va începe să plângă. Dar ea a fost demnă. «Să nu semnezi cu nici un chip!», mi-a zis ea, «Cum să renunți la religia străbunilor noștri? S-ar răsuci în mormânt.» Doamne! Ce bine mi-a păruț, când am văzut ca ea mă sprijină, că mă întărește în credința mea. M-a întărit și m-a sprijinit întotdeauna, draga de ea, până anul trecut, când a luat-o Dumnezeu la cele veșnice. A suferit lângă mine în toți anii care au urmat. Și mie nu-mi rămâne acum decât sa mă rog pentru ea, câte zile voi mai avea."

Triunghiul morții: Sighet-Aiud-Canal

La puține zile după ce preotul Trifu a refuzat „să semneze la ortodocși”, în casa lui a venit un grup de partizani, „susținători de-ai lui Maniu”, care erau urmăriți pentru convingerile lor politice. „Mi-au cerut să-i las de mas în sat, adică să-i las să fie găzduiți peste noapte. Sătenii se temeau de

năcazuri, că nu era de glumă cu securitatea și n-au vrut să-i primească. Atunci i-am adăpostit la mine, dar o fost poate vreunul care i-o văzut și m-o pârât. M-or acuzat că-s găzduitor de partizani și că n-am vrut să trec la ortodoxie și m-au arestat.

M-au dus mai întâi la închisoarea de la Sighet, apoi la Oradea, unde au fost aduși toți preoții greco-catolici care n-au vrut să se lepede de credința lor. Am fost vreo optzeci de preoți atunci, și ne-au condamnat pe toți, la Tribunalul Militar de la Cluj, la ani mulți de închisoare. Așa am ajuns la Aiud. Lucram ziua într-o fabrică de jucării pentru copii și mă gândeam la fetițele mele rămase acasă și la draga de soție, la chinurile pe care trebuie să le îndure cât voi sta eu închis. De la Aiud, m-au trimis la Canal. Mi-o părut într-un fel bine, că m-am gândit că batăr oi fi la aer curat, nu închis într-o celulă udă. Nu știam ce mă așteaptă acolo, până am ajuns. Eram tânăr, aveam 36 de ani, și m-or repartizat la Unitatea numărul unu, care avea sector chiar pe malul mării, la excavare. Încărcam și descărcam pământ dintr-o garnitura de tren. Trebuia să faci norma, că altfel erai numit sabotor și erai pedepsit. Mulți dintre ai noștri n-au rezistat. Și-au lăsat oasele în pușcăriile comuniste. Lumea nu cunoaște martiriul preoților greco-catolici, dar el a fost înspăimântător. Pe nimeni n-au urat comuniștii mai tare decât pe ei. Sunt doisprezece episcopi greco-catolici care au fost omorâți, chinuiți, batjocoriți în temnițele comuniste. La aceștia se adaugă nenumărați preoți scoși din biserici și obligați să facă alte meserii pentru a-și întreține familiile.

Primul martir greco-catolic, primul care a murit pentru credința lui, a fost preot dr. Vasile Aftenie de la Blaj. A murit în 1950, în urma bățăilor primite în arestul Ministerului de interne de la Jilava. Eram închis și eu la Aiud, alături de alți preoți greco-catolici, când am auzit de moartea lui. Vestea aceasta a venit peste noi ca un vânt rece. Ne-am dat seama că a început o perioadă de grea suferință. Apoi, pe rând, până cam prin '56, '57, '58, au fost omorâți cei mai mulți dintre cei pe care astăzi îi numim martiri. Erau bătuți, înfometăți, chinuiți, ținuți în celule cu apă pe jos și cu geamurile deschise în plina iarnă. În 1953, a murit la Sighet dr. Ioan Suci, cel mai tânăr martir n-avea 47 de ani când s-a stins din cauza chinurilor îndurate. Tot la Sighet au murit și episcopii Liviu Chinezu, Traian Frențiu și episcopul romano-catolic Anton Durcovici, care a fost ținut gol pe pardoseala înghețată, și-apoi târât de picioare în cimitirul comun. Mulți alți preoți au fost eliberați din închisoare, dar au murit acasă, ca urmare a chinurilor îndurate acolo. Pe cei mai mulți, credința i-a ajutat să-și păstreze mintea limpede, acolo în închisoare, și să suporte supliciile. Nu din încăpățănare au refuzat să cedeze, ci din convingere. Dacă ești creștin, trebuie să ții legea în totalitate, întotdeauna, în orice împrejurare. În ce mă privește pe mine, în detașamentul acela de muncă silnică de la canal au fost cincisprezece preoți care nu și-au uitat menirea de a sluji cuvântul Domnului, oriunde ar fi fost. Ne făceam rugăciunile noastre, cum știam. Când munceam ne rugam, ne rugam și când ne duceau la culcare, și când ne aduceau cu trenul, cale de 7 km, de la barăci până la locul de lucru. Ne rugam pentru toți, ortodocși și catolici, ne rugam și pentru aceia care nu credeau în nimic, orbiți de chinurile prin care treceau, ne rugam pentru toți frații aflați în suferință. Rugăciunea ne-a salvat și ne-a ținut inima tare, ori prin ce am trecut în acei ani. Îmi aduc aminte că atunci când am ajuns acolo, ne aștepta un cordon de securiști care-i băteau pe care cum intra în curtea închisorii. Când am văzut ce se întâmplă, am început să mă rog pentru cei care erau în fața mea și care ajungeau mai repede la bătaie, ca să-i întărească Domnul și să nu simtă chinul care urma. S-a întâmplat însă ca securiștii aceia au obosit și nu i-au mai bătut pe ceilalți, s-au oprit din bătaie. Poate că rugăciunea i-a salvat atunci.

Pentru mine n-a fost așa de greu, că mă rugam una întruna. Credința și rugăciunea m-au ridicat peste toate chinurile. M-au făcut mai puternic și mi-au dat și speranță."

Visul de-o viață: unirea Bisericilor surori

În fiecare dimineață, părintele Trifu oficiază o Liturghie în fața altarului pe care l-a amenajat într-una din camerele casei. De la fiica mai mare a preotului aflu că părintele se roagă neconținut, cât e ziua de mare. Se oprește din rugăciune doar atunci când mănâncă și când doarme. „Apoi io mă pot ruga pe-ndelete, că am vreme acuma, dar în primul rând, mă rog pentru unirea Bisericilor surori."

- Oare mai este posibilă refacerea unității dintre greco-catolici și ortodocși?
- Ar fi posibilă, dar pentru asta trebuie multa rugăciune din partea tuturor și mare lucrare, atât din partea noastră, cât și a fraților ortodocși. Nu este bine să fie Biserica împărțită.
- Cine ar trebui să facă primul pas?
- Mie mi-e cam ciudă și pe ai noștri. Ar trebui să-i indemne pe ortodocși mai des și mai susținut la unire. Ar trebui să se pregătească niște oameni mai tineri să facă asta. Cât voi putea, îi voi ajuta și

eu, dacă vor vrea să mă primească, căci dogmatica o știu foarte bine. În dogmatica stă răspunsul la multe întrebări pe care și le pun atât susținătorii cât și nedoritorii de unire bisericească. Tare cu drag aş vrea să se facă unirea. Nu-i bine să fie poporul împărțit. Unitatea înseamnă pace. Or noi, cu cele două biserici, ce-am făcut? Am ridicat ziduri între creștini. Cui îi folosește ca neamul românesc să fie dezbinat religios? Împăcarea frățească a tuturor romanilor ar fi actul cel mai înțelept pe care l-ar face poporul roman în aceste vremuri tulburi, în care conflicte de toate felurile zbuciumă lumea. E nevoie de oameni înțelepți, care să gasească drumul spre unire prin dragoste și iubire, prin bunăvoință față de ceilalți. Eu nu mai am mult de trăit. Oricând Dumnezeu mă poate chema la cele veșnice, dar aş da tot ce am, ca să mai apuc și eu să-mi văd visul drag de-o viață împlinit: Bisericele surori unite.

- Luminate părinte, aş vrea să ne despărțim de sfinția voastră cu un sfat. În clipa de față, în România se manifestă o mare întoarcere spre credință. Există semne anume care să ne arate că suntem pe drumul care duce la Dumnezeu?

- Dumnezeu îți dă întotdeauna semne că este cu tine. Dumnezeu nu abandonează pe niciunul dintre oamenii care ajung la El. Numai oamenii Îl abandonează și se rătăcesc apoi, căutându-și calea. Prin rugăciune, post și milostenie, putem ușura drumul care să ne ducă la El. El se arată întotdeauna prin minuni, aceluia care îi sunt devotați. Și cu mine s-a petrecut o minune. Eram în corvoada, la Canal, gardianul m-a strigat: „Tu, grasule, du-te cu roaba!” Mi-a zis grasule, nu pentru că aş fi fost gras, ci pentru că eram tumefiat, umflat, bujad, de condițiile în care trăiam. Am dus roaba, și în spatele meu s-a surpat malul și i-a acoperit pe ceilalți nouă camarazi, cu care lucrasem înainte. Eu văd în asta o minune dumnezeiască. Dar nu trebuie să căutam mereu asemenea minuni îndepărtate. Sunt minuni și la doi pași de noi, în lumea care ne înconjoară. Împărăția lui Dumnezeu e în mijlocul nostru și dacă trăim în armonie, nu se poate să n-o simțim și să n-o vedem. Dumnezeu a făcut prin armonie lumea, de la cel mai înalt munte, până la cel mai neînsemnat fir de iarba. Tot ceea ce ne înconjoară este o minune lăsată de Dumnezeu. Soarele, stelele, planetele urmează aceasta armonie, aceasta lege a începutului. Nu se abat de la calea care le-a fost dată. De milioane de ani fac același lucru, răsar și apun în locurile lor. Și asta, prin voința dumnezeiască. Oare noi, oamenii, creaturile cele mai luminate de pe pământ, făcute după chipul și asemănarea Domnului Dumnezeu, de ce vrem mereu să călcăm alături?

Otilia Țeposu (<http://www.formula-as.ro>)

SINAXAR

Ieremia, drama profeției

Numele „*Irmeia(hu)*” înseamnă „*Iahve (-ia/iahu) să ridice (irme) din sărăcie și nevoi*”. Este, așadar, un nume care exprimă dorința, urarea, cererea de mântuire din asuprire. Are la bază convingerea exprimată în Ps 112,7: „*Cel ce scoate din țărână pe cel sărac și ridică (iarim) din gunoi pe cel sărmar!*”.

Ieremia, al doilea din cei „*patru profeți majori*” a trăit într-o perioadă de mari frământări la nivel religios și politic, cu fenomene decisive precum reforma cultului sub regele Iosia în 622 î.C. și falimentul ei datorat morții tragice a regelui în bătălia de la Meghido în 609 î.C., dispariția puterii asiriene și apariția imperiului babilonian, și nu în cele din urmă, distrugerea Ierusalimului de către Nabucodonosor și deportarea populației în exilul babilonic în 586 î.C.

Profilul biografic

Cartea care poartă numele său, în special capitolele 26-45, oferă multe date despre destinul acestui profet, condițiile externe dar și despre viața sa personală.

Ieremia era de neam preotesc și s-a născut în jurul anului 650 î.C., fiul preotului Chelkia din Anatot, o cetate levitică la 6 km nord-est de Ierusalim, în teritoriul tribului lui Beniamin. În ciuda împotrivirii lui, fiind prea tânăr și incapabil să vorbească, Dumnezeu îl asigură că l-a ales să fie profet chiar mai înainte de a se fi născut: „*Înainte de a te fi zămislit în pântece, eu te-am cunoscut deja, și înainte de a ieși din pântece, te-am sfințit și te-am rânduit profet pentru popoare*” (1,5). Din antetul cărții, chemarea lui a avut loc în jurul anului 628 î.C., drept care el a fost activ ca profet la Ierusalim timp de peste 40 de ani, până la distrugerea cetății în 586. (...) Perioada activității lui profetice este împărțită în patru etape.

Prima perioadă îmbrățișează timpul dintre vocația lui Ieremia până la reforma lui Iosia,

între anii 628-622 î.C. Această primă fază a predicării profetice este cuprinsă în capitolele 1-6. Vocația de profet este strâns legată de două viziuni (1,11-19), destinate să-l conducă și mai adânc în misiunea ce i-a fost încredințată. În prima, viziunea însăși și cuvintele care o însoțesc sunt unificate pe baza sunetului sau a unui joc de cuvinte ebraice. Ieremia vede o ramură de migdal (șaqed) care îi dă certitudinea că Dumnezeu „veghează” (șoqed) asupra cuvântului său ca acesta să se împlinească. În a doua viziune, Ieremia este în fața unui cazan în clocot, înclinat spre miazănoapte, din care se varsă o parte a conținutului; i se spune ca explicație că dinspre Nord se va vărsa nenorocirea asupra locuitorilor țării. Acest dușman al regatului lui Iuda, fără să fie menționat pe nume dar care mai târziu Ieremia îl va indica în Babilonia (20,4), va invada la timpul său Țara Sfântă dinspre Nord și va pedepsi cu asprime poporul necredincios prin vinovățiile sale. Această viziune simbolică pune în fața ochilor profetului, în mod drastic și înspăimântător, nenorocirea pe care trebuia să o vestească poporului său. Ieremia se teme în fața unei asemenea misiuni neplăcute și se înfricoșează pentru viața sa, dar Dumnezeu îl încurajează asigurându-l că nu i se va întâmpla nimic: „*Căci iată, Eu te-am făcut astăzi cetate întărită, stâlp de fier și zid de aramă înaintea acestei țări întregi*” (1,18). Dar Ierusalimul nu a dat ascultare amenințărilor și avertismentelor profetului; cuvintele lui n-au avut niciun efect. Ieremia renunță la misiunea sa, dezamăgit și întristat din cauza insuccesului, pînă la moartea lui Iosia, pentru a ieși din nou în public în timpul succesorului la tron, Ioiakim (609-598).

A doua perioadă a activității lui profetice cade sub domnia lui Ioiakim, până la prima cucerire a Ierusalimului în 609-597. Sunt datele cuprinse în capitolele 7-20, 26, 35-36. Imediat după întronarea lui Ioiakim, Ieremia a ținut o cuvântare provocatoare, așa numitul „*discurs din templu*” (7,1-5; 26,1-19). În timpul regelui precedent, templul de la Ierusalim devenise singurul sanctuar recunoscut, dar profetul, acum, în fața păcatelor poporului său, definește templul „*o peșteră de tâlhari*” (7,11; cf. Mt. 21,13), destinat la aceeași soartă ca și sanctuarul Arcei Legământului de la Șilo, distrus în jurul anului 1050 î.C. Dacă numai apropierea dintre templu și cuibul de tâlhari suna a sacrilegiu, vestirea distrugerii templului apărea o blasfemie atât de gravă încât toți preoții și profeții, chiar populația însăși, căutau să-l elimine pe Ieremia. Numai intervenția câtorva bătrâni a reușit să-l salveze pe Ieremia de la moarte.

Dar nici amenințările de moarte, nici atacurile perfide n-au reușit să-l convingă pe profet să renunțe la mesajele lui de judecată. Alteori a conferit o mai mare vigoare și incisivitate la cuvinte prin acțiuni simbolice. Astfel, pentru a ilustra vizibil distrugerea Ierusalimului, a sfărâmat o oală de lut (19,1-15). La porunca Domnului, nu a putut să se căsătorească nici să aibă copii, ceea ce în Vechiul Testament era considerată o rușine. Apăsarea misiunii profetice l-a dus la limita oboselii psihologice. Zelul și angajarea cu care vestea cuvântul lui Dumnezeu, răzvrătirea și persecuția care decurgeau de aici, au creat în el o tensiune insuportabilă, cum se observă în confesiunile sale de o profunzime cu totul a parte (a se vedea, în acest sens, pentru a cita numai un exemplu Ier 20, 7-18, unde profetul ajunge să blesteme chiar și ziua în care s-a născut).

În 605 î.C., după victoria lui Nabucodonosor asupra faraonului Neco, stăpânirea lumii a trecut de la Egipt la Babilon, în care Ieremia întrevăzuse „*dușmanul de la miazănoapte*” (1,13; 6,22), destinat să săvârșească asupra Israelului judecata și pedeapsa lui Dumnezeu. Pentru că, de acum, profețiile lui începeau să se împlinească, era necesară conservarea lor, ca mărturie a validității și actualității lor. Pentru aceasta, Ieremia s-a lăsat ajutat de ucenicul fidel Baruh, un fel de „*secretar*”, căruia i le-a dictat. Apoi, fiindu-i interzis accesul la templu, Ieremia l-a trimis pe Baruh să citească poporului sulul profețiilor în ziua de post, în speranța că va obține în cele din urmă convertirea lor. Cuvintele profetului au avut un impact enorm asupra populației și a funcționarilor, în timp ce regele Ioiakim, căruia i s-a adus sulul și i s-a citit din el, a rămas indiferent și l-a aruncat în foc. Pentru acest blestem, Dumnezeu a amenințat sfârșitul regelui și al cetății și a poruncit lui Ieremia să înlocuiască sulul ars, astfel încât Baruh a redactat un altul – tot la dictarea lui Ieremia – adăugând câteva lucruri la textul precedent (capitolul 36). Regele, însă, a emis un mandat de arestare împotriva lui Ieremia și a lui Baruh, și chiar era hotărât să-i ucidă pe amândoi – după soarta profetului Urie – dacă ajutorul lui Dumnezeu nu i-ar fi scos din pericol.

A treia perioadă a profetului Ieremia este din timpul regelui Sedecia, între prima și a doua cucerire a Ierusalimului (597-586). Despre aceste evenimente citim în capitolele 21-24; 27-29; 32; 37-39. La începutul domniei lui Sedecia se părea că tensiunea din jurul lui Ieremia era în scădere, ba chiar se bucura de o oarecare prețuire. Dar lupta împotriva lui devenea din ce în ce mai aspră și a atins punctul culminant în timpul asediului Ierusalimului. Pe plan politic, sunt anii marcați de o ciocnire tot mai grea cu

marea putere a timpului, Babilonia.

După victoria lui Nabucodonosor asupra egiptenilor, regiunea siro-palestiniană a ajuns sub domnia babiloniană, iar Ioiakim a devenit vasal al lui Nabucodonosor. Dar după trei ani, a rupt raportul de dependență și după moartea lui, fiul său Ioiachin credea că poate continua aceeași politică de independență. Nabucodonosor a pornit împotriva Ierusalimului și după un scurt asediu l-a cucerit în 597. Pentru a-și arăta dreptul său de suveran și a sufoca în fașă orice răzmeriță, Nabucodonosor l-a depus pe Ioiachin, care astfel a rămas pe tron doar trei luni, și l-a înlocuit cu Matania (un fiu al lui Iosia și frate cu Ioiakim) căruia, ca semn al puterii absolute, i-a schimbat numele în Sedecia. Nabucodonosor a prădat templul, palatul regal, iar pe Ioiachin și familia lui i-a deportat la Babilonia, împreună cu mulți funcționari, oameni buni de luptă și dasele de meșteșugari. Din Ier. 52,28 rezultă un total de 3.023 de persoane, printre care preotul și viitorul profet Ezechiel.

Profetul, omul simbolismului

Sedecia, s-a comportat inițial ca un vasal fidel față de Nabucodonosor, dar apoi au înflorit tot mai mult grupările naționaliste care au impus din nou orientarea lor în politica externă și sperau să schimbe situația în favoarea lui Iuda. Ieremia, din nou, îi avertiza să nu rupă dependența de Babilonia. Printr-un gest simbolic, umbla în public purtând la gât un jug și strigând poporului și regelui: „*Plecați-vă gâtul la jugul regelui Babiloniei și veți scăpa cu viața*” (27,12). În mod vehement, se răstia la toți acei profeți, ghicitori și visători care vorbeau de o întoarcere imediată a deportaților și de readucerea tezaurului templului furat, și în caz de neascultare față de Babilonia, vestea amenințarea cu moartea și distrugerea. (...) Chiar și în rândul deportaților în Babilonia și-au făcut apariția falșii profeți care promiteau exilaților întoarcerea în patrie într-un viitor nu îndepărtat. De aceea, Ieremia scrie o scrisoare către cei din robie, în care îi invita să se stabilească în țara exilului, pentru că robia lor avea să mai dureze încă mult timp, mai precis 70 de ani (29,1-23).

Ieremia, însă, vestește nu *numai sfârșitul, dar și mântuirea. În așa numita „scriere de mângâiere”* (30-31,40). Dumnezeu făgăduise să încheie un Legământ Nou cu poporul său și să scrie legea sa nu pe table de piatră, ca pe Sinai, ci în inimă, în așa fel încât omul să se simtă pornit să îl respecte din convingere interioară, în bucurie și libertate (31,31-34; 32,40).

Dar când Sedecia, într-un context care devenea tot mai amenințător, a vrut să-l consulte încă o dată pe Ieremia, profetul l-a sfătuit să se predea de bunăvoie babilonienilor, pentru a salva viața proprie și a cetății. Dar pentru că regele se temea de iudeii trecuți de partea dușmanului, nu luase nici o hotărâre în privința capitulării. Frica lui de oameni era mai mare decât încrederea în Dumnezeu. În acest fel, se îndrepta spre distrugere, târând cu sine și poporul (38,14-28). După un an și jumătate de asediu, babilonienii au reușit să facă o deschizătură în zidurile cetății, de acum epuizată de foame și mizerie, cucerind-o fără dificultate în 586 î.C. Regele Sedecia a fugit în timpul nopții împreună cu ai săi, dar în apropiere de Ierihon a fost capturat și dus înaintea lui Nabucodonosor. Acesta, mai întâi l-a constrâns să asiste la uciderea copiilor lui, apoi i-a scos ochii și împreună cu nobilii și meșteșugarii, l-a dus în robie la Babilon. Profetul Ieremia, din ordinul lui Nabucodonosor, a fost eliberat din închisoare (39, 11-14).

A patra perioadă din viața lui Ieremia acoperă spațiul restrâns de timp de la căderea Ierusalimului la șederea forțată a profetului în Egipt, despre care se vorbește în capitolele 40-44. Ieremia, eliberat a doua oară, după ce fusese din nou închis, merge la Godolia, fiul unui înalt funcționar care i-a oferit protecția sa în timpul prigoanei lui Ioiakim. Profetul alege să rămână în patrie, împreună cu săracii țării. Godolia, între timp, fusese numit guvernator al Iudeii. Cum Ierusalimul era distrus, profetul s-a dus la Mițpa, la 12 km nord de Orașul Sfânt, unde invita populația să rămână spusă regelui Babiloniei. Dar un grup de naționaliști, strânși în jurul lui Ismael, un bărbat de neam regesc, l-au asasinat pe Godolia și numeroși babilonieni care au rămas ca forță de ocupație. De frica răzbunării lui Nabucodonosor, asasinii lui Godolia au fugit de la amoniți spre Egipt. Ieremia, căruia i-au cerut să mijlocească la Dumnezeu ca să ocrotească fuga lor în Egipt, i-a rugat stăruitor să rămână în patrie, dacă nu vor să cadă victimă a judecății lui Dumnezeu. Dar ei l-au acuzat pe Ieremia de minciună și de instigare, și l-au constrâns să fugă alături de ei luându-l cu sine pe Baruh. Pentru că în Egipt iudeii au căzut din nou în idolatrie și au reluat sacrificiile la idoli, Ieremia a trebuit să le vestească drept pedeapsă pentru infidelitatea religioasă, distrugerea definitivă în Egipt. Când și în ce mod avea să se îplinească, nu știm, din lipsă de cunoștințe istorice mai precise. Nici restul vieții lui Ieremia nu ne este cunoscut, nici nu știm câți ani a mai trăit după aceste lucruri. Foarte probabil a murit în Egipt, unde a fost târât împotriva voinței lui, împărtășind astfel soarta poporului său.

În comunitatea creștină, numeroase texte ale profetului Ieremia au fost interpretate ca profeție a pătimirii lui Cristos.

(Text inspirat și adaptat liber după **Paul Maiberger**, *Marile figuri ale Vechiului Testament*, Mainz 1990; tr.it., Brescia 1995).

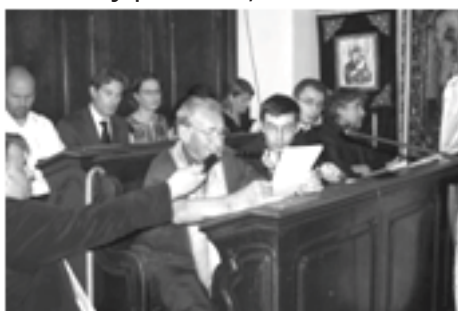
AMVON

Cuvântul părintelui Matei Boilă la funeraliile părintelui Tertulian Langa, prieten, împreună-luptător și mărturisitor al lui Cristos

Dragă părinte Tertulian, dragul meu prieten,

Pânza subțire a morții trupești desparte doar trupurile noastre nu pe noi, ființe spirituale. Legătura de dragoste dintre noi, ancorată în dragostea cea mare, ne da certitudinea că suntem în continuare împreună la picioarele Crucii Lui. De aceea aud cu claritate glasul tău care ne amintește cuvintele lui Isus: „*Nu te teme, turma mică!*”

Turma aceasta mică, parte din turma cea mare a lui Cristos, din care ai făcut și faci parte și tu, pe care ai iubit-o și păstorit-o, este Biserica Unită cu Roma din colțul acesta binecuvântat al grădinii Maicii Domnului.

De multe ori cu amărăciune și cu severitatea pe care ți-o dădea suferința și jertfa pe care ai asumat-o, ne-ai certat arătându-ne cât suntem de slabi, de lipsiți de bunuri intelectuale, culturale și materiale, cât de vulnerabili suntem în fața ispitelor celui rău, cât de des cădem pe drumul greu al calvarului. Pentru ca ești pentru mine și turma noastră mică la fel de prezent ca înaintea trecerii în lumea dreptilor, aud și acum cu aceeași putere glasul tău. Numai că acum, după ce te-ai scaldat în mila și dragostea Lui, tu ne șoptești că dacă suntem o turmă mică și slabă suntem turma Lui și că este destul că viața noastră cu

toate slăbiciunile ei, să i-o dăm Lui pentru a ști că nu trebuie să ne temem și că așa cum suntem, dacă rămânem ai Lui vom birui lumea.

Tu care ești acum în fața Judecătorului celui veșnic ești unul dintre argumentele noastre, cerând mila Lui, alături de toți cei care s-au jertfit și au murit pentru Cristos, episcopi, preoți și credincioși din turma noastră mică.

Ești de fapt, cel mai puternic argument în fața Judecătorului celui veșnic pentru a cere să fim iertați pentru slăbiciunile și păcatele noastre. Ești cel mai puternic argument pentru că ești un munte de suferință acceptată în spiritul alăturării ei patimii lui Cristos. Pentru că te avem pe tine și pe cei care au suferit cu credința nestrămutată și cu dragoste pentru Cristos, știm că vom birui lumea și nu ne temem ca suntem o turmă așa de mică și slabă.

Roagă-l pe Dumnezeu să ne ajute să învingem în continuare nedreptățile lumii și să rămânem și noi, ca tine, neclintiți în credința noastră. Mai ales roagă-l să încununeze suferințele noastre, ale turmei noastre mici cu marea bucurie a învierii alături de El. Să ne ajute cu rugăciunile tale să schimbăm în malaxorul lumii ticăloșite suferințele în viața adevărată și veșnică. Lumina credinței tale să ne ajute să biruim asupra suferințelor noastre, inclusiv a celei, de fapt iluzorii a despărțirii de tine, bucuria.

Dumnezeu să te odihnească în pace și să te răsplătească dându-ți să vezi că suferințele tale ne-au ajutat și binecuvântat pe noi, turma mică pe care ai păstorit-o cu atâta dragoste!

pr. Matei Boilă

AMVON

Cuvânt la slujba de înmormântare a preotului prof. dr. Moisin Gh. Octavian

Participăm astăzi la un moment care va rămâne consemnat în istoria Bisericii noastre: plecarea dintre noi a ultimului mare luptător din „*generația de aur*” a Bisericii Române Unite, cu episcopi martirizați, cu zeci de preoți uciși în temnițe și cu atâția mărturisitori ai credinței catolice în prigoană. Toți au plecat la Domnul, în acești 65 de ani de mari încercări, începând din noaptea de 28 Octombrie 1948, când episcopii uniți au fost arestați, până acum, în 28 Iunie 2013, când ultimul mare luptător, Preotul Profesor Doctor OCTAVIAN MOISIN, Canonic Mitropolitan și Prelat Papal, este condus de noi la mormânt. Luați bine aminte: este un

semn foarte important, deoarece „*generația de aur*” a luptătorilor martirizați sau mărturisitori români uniți s-a întregit în Ceruri. Semnul e cu atât mai elocvent cu cât Părintele Octavian Moisin a fost primul preot hirotonit în secret după începerea prigoanei comuniste; Biserica Română Unită a fost scoasă în afara legii în mod oficial la 1 Decembrie 1948, iar el a fost hirotonit preot după o săptămână, la 8 Decembrie 1948, în ascuns.

Primul preot hirotonit în taină este și ultimul care încheie acțiunea „*generației de aur*” pe Pământ, pentru a o continua la alt nivel și cu o altă putere în Cer.

De-acum o altă pagină începe în istoria Bisericii noastre, iar Cristos a dorit s-o înceapă împreună cu toți cei care l-au urmat pe Calea Crucii în Biserica Noastră. În comunism a fost Vinerea Patimilor pentru Biserica Noastră și îngroparea ei. În ultimii 24 de ani, după revoluție, a fost pentru ea cea zi de Sâmbătă în care Cristos a stat cu trupul în mormânt. Acum vine adevărata Înviere, răsturnarea lepedei de nedreptate și minciună sub care zace ea mai peste tot. Această răsturnare va fi grozavă pentru mulți și pilduitoare pentru toți. Cristos vrea să iasă din acest mormânt însoțit de ceata sfinților Săi, pentru ca, după ce au fost îngropați cu El, tot cu El să învie, în învierea Bisericii noastre.

Când a început marea prigoană, în 1948, Preotul Octavian Moisin avea numai 34 de ani însă deja suferise mai mult decât alții într-o viață. S-a născut la 18 Mai 1914 la Hunedoara, într-o familie care era atestată de multe secole, cu înaintași înrudiți cu Iancu de Hunedoara și alții cu funcții în Biserică în secolele XV – XVI. Tatăl lui Octavian, pe nume Petru, intelectual din Hunedoara, patriot român, a recurs la un gest curajos în 1917, când Imperiul Austro-Ungar, în care era înglobată Transilvania, era în război cu România: a așezat de ziua împăratului austro-ungar tabloul acestuia în fereastra casei lui din Hunedoara, cu capul în jos, între lumânări aprinse, iar deasupra, cu capul în sus, portretele lui Avram Iancu și Horea, Cloșca și Crișan. Acest gest a schimbat soarta familiei, care stătea de secole în Hunedoara (strămoșii ei fiind nobili din Hațeg). Autoritățile de ocupație au hotărât arestarea lui Petru Moisin, ca instigator al

românismului. Ca să scape, acesta a fugit în munți, unde s-a îmbolnăvit și după câteva luni a murit. În aceeași zi a murit și fiul său mai mare. Soția lui Petru, pe nume Maria, a rămas văduvă, cu 4 copii, printre care și Octavian, lipsită de avere. A trebuit să plece din Hunedoara, s-a dezrădăcinat și a mers la Câmpina, unde au urmat mulți ani de privațiuni, foame și sărăcie. Frații s-au sprijinit pe măsură ce creșteau. Octavian a ajuns inginer chimist dar vocația lui era să se preoțească. Totuși, s-a gândit să devină misionar călugăr în coloniile din Africa. Dumnezeu însă a intervenit, arătându-i ce voia de la el. A permis să fie trimis în 1942 pe frontul anti-sovietic de la Cotul Donului - Stalingrad, ca ofițer chimist care-i verifica pa soldați în tranșee să fie pregătiți pentru un atac sovietic cu arme chimice și totodată ca ofițer de legătură al statului-major, între regimente. Când sovieticii au dat atacul în noaptea de 19 noiembrie 1942, cu tancuri de tip nou, ce n-au putut fi oprite, Octavian a rămas singur la statul-major al Diviziei 5 Infanterie, de unde ceilalți se retrăseseră, coordonând rezistența. În Noiembrie 1942, sovieticii au spart totuși frontul la Cotul Donului - Stalingrad, prinzând în încercuire 80.000 de soldați români. Din divizia lui Octavian a scăpat el (iar o divizie avea 10.000 de militari), după cum și din divizia la care se retrăseseră (6 Infanterie) a scăpat, acolo, doar preotul, la care Octavian se spovedea. Amândoi s-au prins de mână și au pornit prin furtuna de gloanțe și obuze, ca să nu cadă în încercuire. Preotul, pe nume Petre Băcăoanu, romano-catolic, se ruga la Sf. Anton iar Octavian la Sf. Maria. Sovieticii trăgeau direct spre ei cu mitralierele, apoi cu tunul de pe tanc, văzând că sunt ofițeri. Brusc, un val de ceață deasă i-a acoperit și rușii s-au oprit. Retragerea lui – 2000 de kilometri până în țară – a fost aproape un șir de minuni dumnezeiești. Atunci a promis că, dacă e salvat, se va preoți. Rugăciunea lui la Maica Domnului a fost ascultată. Toată viața a avut o devoțiune specială pentru Născătoarea de Dumnezeu. Când era încă un copil, a avut o viziune în vis, Maica Domnului arătându-i-se pe vârful muntelui din apropierea casei lui, unde el mergea uneori să culeagă ghiocci, stând cu brațele întinse și chemându-l la Ea. Astăzi, după mai bine de 90 de ani de la acea viziune, chemarea s-a împlinit, este alături de Mama Cerească.

Revenind de pe front în țară, Octavian s-a căsătorit cu Maria, descendentă din familia lui Avram Iancu. Paralel cu serviciul de inginer, a urmat Academia de Teologie din Blaj. Era foarte apreciat. Episcopul

Vasile Aftenie i-a scris la 6 martie 1945, încurajându-l să-și urmeze vocația preoțească, deși arăta că vin „*vremuri apocaliptice*”, subliniind: „*Cu siguranță, că pe cine-l alege Tatăl ceresc îl și ajută*.” În vremea războiului, Episcopul Vasile Aftenie a stat des la locuința Preotului Laurentiu Moisin în Câmpina, fiind socotit un fel de membru al familiei. Mitropolitul Alexandru Nicolescu, Episcopul Valeriu Traian Frențiu, Episcopul Ioan Suci, Cardinalul Iuliu Hossu și alții îl apreciau foarte mult pe Octavian. Cu o zi înainte de arestare, Episcopul Vasile Aftenie îi spusese: „*Tavi, ultima mea dorință este să te hirotonească preot*”; n-a mai apucat, fiind arestat împreună cu toți episcopii greco-catolici. Atunci l-a hirotonit Mitropolitul romano-catolic de București, Alexandru Cisar; s-a temut puțin, pentru că era un risc mare, dar Episcopul Anton Durcovici, de față la discuție, i-a cerut Mitropolitului Cisar să-l hirotonească pe Octavian, spunând că „*tocmai acum e momentul*”, fiind nevoie de preoți.

De atunci, din 8 Decembrie 1948 până în 30 Decembrie 1989, deci 41 de ani, a urmat crunta prigoană ateo-comunistă. După hirotonirea lui a început să se vadă planul lui Dumnezeu cu Preotul Octavian Moisin. A fost obligat să plece din Câmpina la Victoria, unde comuniștii construiau un nou oraș, pe care l-au declarat ateu, fără biserică. Dictatorul Gh. Gheorghiu-Dej a spus textual: „*Câtă vreme noi comuniștii vom fi la putere, în Victoria nu va fi biserică*”. Cu alte cuvinte, era prima localitate din România în care stăpân urma să fie diavolul, iar Dumnezeu alungat. Însă Dumnezeu nu poate fi învins de Satana. Acum s-a văzut clar planul său cu Octavian Moisin, de ce l-a făcut inginer chimist și de ce l-a salvat de pe front pentru a deveni primul preot unit secret.

La Victoria se construia de către ruși un gigantic combinat chimic, iar Octavian a fost adus ca inginer răspunzător de punerea lui în producție. Astfel, încă din prima zi de ședere în oraș, care pe atunci se numea Colonia Ucea Roșie, mai exact din 21 Iunie 1952, el a început să slujească Sfânta Liturghie în Capela-catacombă din propria-i locuință. De atunci până astăzi a slujit zilnic, vreme de peste 60 de ani, în acea catacombă. Prin urmare, „*orașul fără biserică*” ridicat de comuniști a avut permanent biserică tainică și astfel nu diavolul a învins ci Dumnezeu, căruia Preotul Octavian i-a apărat onoarea.

Dar prețul a fost foarte mare, cu zeci de ani de urmărire, anchete, amenințări cu arestarea, nedreptăți, mari lipsuri, marginalizare totală. Și totuși, Dumnezeu l-a susținut mereu. Comuniștii au făcut tot posibilul ca să-l determine să cedeze. L-au mutat forțat cu serviciul departe de familie 6 ani și jumătate, întâi la Buzău, apoi la Făgăraș, soția lui rămânând singură cu șapte copii la Victoria. La un moment dat n-a mai putut rezista așa, trebuia să revină la Victoria. S-a dus la ministru pentru transfer dar nu a fost lăsat să intre. Era o situație fără ieșire. A mers atunci la mormântul lui Vasile Aftenie și a strigat: „*Frate Vasile, ajută-mă!*” La întoarcere, trecând pe lângă minister, s-a auzit strigat de la fereastră pe nume, spunându-i-se că îl cheamă ministrul. S-a dus la el. „*Ce vrei să faci pentru dumneata?*”, l-a întrebat acesta. „*Să fiu transferat!*”. „*Dă-mi cererea!*”. I-a semnat-o pe loc. Episcopul Vasile Aftenie ascultase strigătul.

Prigonitorii observaseră devotamentul eroic al lui Octavian față de familie, deși fusese despărțit forțat de ea. De aceea, la un moment dat a fost întrebat dacă va renunța la Biserica Română Unită în cazul în care-i vor fi reprimăți copiii. A răspuns: „*Chiar dacă-i omorâți pe toți șapte, nu voi ceda!*”

A suferit pentru credință zeci de ani dar nu a cedat nimic, dovedindu-se un adevărat mărturisitor al Bisericii noastre. Mai mult, a trimis numeroase memorii și scrisori de protest autorităților din fruntea Statului comunist, cerând dreptate și libertate pentru Biserica Română Unită martirizată, deși a fost amenințat să înceteze. A ținut legătura cu mai mulți Papi, de-a lungul vremii, asigurându-i de devotamentul celor din rezistența greco-catolică. Era foarte apreciat la Vatican, dovadă fiind numeroasele scrisori și gesturi de atenție de la ei. Voi da numai două exemple. La Alba-Iulia era în prigoană un episcop maghiar curajos, anume Marton Aron, aflat în domiciliu forțat după eliberarea din temniță. Am fost de față când, la o mare sărbătoare religioasă, a venit din locuința sa spre catedrală, prin curte, cu un mare cortegiu. Era multă lume, supravegheată de Securitate. L-a văzut pe margine, între oameni, pe tatăl meu Octavian. A oprit cortegiul, s-a dus la el și l-a îmbrățișat. După un timp i s-a permis să meargă la Roma. S-a dus la Papa Paul al VI-lea. Când s-a întors, i-a spus tatălui meu: „*Știi care a fost primul lucru pe care mi l-a spus Papa? M-a întrebat: «Ce face Părintele Octavian Moisin?»*”.

De altfel, ca să-i dea de înțeles că o anumită scrisoare a tatălui meu a ajuns la el, Papa Paul VI i-a răspuns scriind cu mâna lui, cu cerneală violetă, continuarea unei propoziții din Noul Testament, pe care Octavian o începuse și o lăsase intenționat neterminată în scrisoarea lui. Alt exemplu: Papa Ioan Paul al II-lea, din partea căruia avem numeroase scrisori, l-a numit Prelat Papal pe Preotul Octavian Moisin. Nu mă mai refer aici și la alți Papi, Cardinali sau Episcopi străini care-i scriau, inclusiv Patriarhi ortodocși,

cum a fost și Patriarhul Constantinopolului de atunci, pe lângă mulți Episcopi, și Mitropoliți ortodocși, ca și toți Episcopii greco-catolici din prigoană care au mai ieșit vii din închisoare. Părintele Octavian Moisin le scria multor ierarhi și preoți uniți din prigoană, încurajându-i în rezistența religioasă. A fost ca o flacără, răspândind lumină și căldură. A slujit în multe locuri, inclusiv în Munții Făgăraș într-o grotă, deși Securitatea supraveghea masivul din cauza partizanilor.

După revoluție, cu toate că împlinise 75 de ani când a căzut comunismul, a desfășurat o amplă activitate înființând Parohia Română Unită Victoria și Munții Făgăraș, reactivând Parohia Drăguș unde a slujit 6 luni, a slujit alte 6 luni în S.U.A., a servit Sfânta Liturghie în diferite țări, a publicat numeroase lucrări, a înființat Acțiunea Creștină pentru Renaștere Națională, a constituit Mișcarea Bunavestire pentru ocrotirea copiilor nenăscuți, a realizat materiale de bază pentru Biserica Română Unită cu Roma și dovedirea drepturilor ei patrimoniale.

După întoarcerea din Israel, unde a slujit Sfânta Liturghie la Sfântul Mormânt, s-a îmbolnăvit. Au urmat alte complicații. În ultimele două luni practic eu n-am mai avut zi și noapte, am stat permanent cu el. Ne-a spus încă în urmă cu cel puțin o lună: „*Eu voi fi mort în 28 iunie*”. Am căutat să-i alung aceste gânduri, dar cu trei zile înainte de moarte a precizat: „*Peste trei zile voi muri*”. N-am crezut însă mi-a zis: „*Vei vedea ce complicații vor apare și voi muri*”. Bruscu s-a declanșat o hemoragie, a doua zi trei hemoragii, a treia zi șapte hemoragii și a făcut stop cardiac. În acea noapte eram cu el singur în salonul de spital. Tot la două ore era pur și simplu scaldat în sânge și o ajutam pe infirmieră să-l spele. Ajunsesse numai piele și os de foame, gura îi era arsă de sete. La 2 noaptea, când începuse deja ziua de 25 Iunie 2013, a murit. Când l-au coborât de pe patul însângerat să-l așeze în sacul de dus la morgă, am avut parcă imaginea lui Cristos coborât de pe Cruce pentru a fi învelit în giulgiu. Totul era exact la fel, trupul, fața, scena, era extraordinar!

Și mi-au venit în minte cuvintele Papei Francisc rostite în fața Cardinalilor înmărmuriți: „*Putem fi preoți, putem fi episcopi, putem fi cardinali, putem fi și papi, dar dacă nu purtăm Crucea lui Cristos, nu suntem ucenicii lui.*” La această enumerare, i-aș adăuga și pe patriarhii din orice Biserică.

Părintele Octavian Moisin a purtat o cruce grea întreaga viață și a răspuns printr-o iubire extraordinară față de Cristos și o devoțiune mișcătoare față de Maica Domnului. Cristos ne-a spus: „*Cine vrea să vină după mine, să-și ia crucea și să mă urmeze.*” Îi vine fiecăruia moartea și apoi judecata. Iar acolo, dacă vom spune că am fost discipolii Lui, vom fi întrebați despre cruce. Și dacă vom afirma că am purtat crucea, va voi să ne vadă semnele ei pe trup și mai ales pe suflet. Acelea vor grăi despre noi, vor fi dovezile că am purtat crucea și nu că am simulat purtarea ei. Iar Părintele Octavian Moisin are ce arăta ca un „alter Christus”, ca un alt Cristos într-o asemănare uimitoare. N-a fost cruțat până în ultimele zile, iar în urmă cu peste două luni i-a venit ultima lovitură, din ultimul loc la care s-ar fi așteptat pe acest pământ. Atunci a căzut sub povara crucii. M-am repezit să i-o port eu dar era prea târziu: venise sfârșitul.

Pe lângă suferința de o viață și sacrificiul pentru Biserică, Părintele Octavian a fost de o moralitate exemplară, un soț fidel și un tată excepțional. Înainte de a trece la Domnul, a dorit să facă o Spovadă generală la mine, în Catacombă, și i-am dat dezlegarea generală. A primit Sfântul Maslu. Timp de aproape 65 de ani a servit zilnic Sfânta Liturghie. Ultima a fost în ziua de Rusalii a acestui an. Era la capătul puterilor. Îl țineam cu o mână să nu se prăbușească iar cu cealaltă am făcut Consacrarea. A doua zi, când n-a mai putut servi, fiind fără cunoștință, a murit. Am servit eu singur și m-am împărtășit pentru el.

Asemenea preoți sfinți ne trebuie azi, gata să poarte crucea sfințită de Cristos. Preotul Octavian Moisin, care a purtat-o în vremuri apocaliptice, ne dovedește că se poate. Și mai mult, ne este un exemplu. Să-l urmăm, pentru a ne revedea în Cer, unde nu este nici durere, nici prigoană, nici întristare, ci viață și fericire negrăită și fără de sfârșit.

Bunul Dumnezeu să-l odihnească în bucuria Sa! Amin.

Pr. Anton Moisin

LUMEA ÎN CARE TRĂIM

Părintele Simion Man, crâmpie din viața sa

Volumul comemorativ „*Părintele Simion Man, crâmpie din viața sa*”, editat de copiii acestuia, Mirica, Narcisa și Adrian Man, reunește în paginile sale autobiografii, amintiri, cuvântări, interviuri, corespondența cu diferite personalități și alte însemnări, reprezentând o bogată colecție de documente despre viața și încercările prin care a trecut preotul greco-catolic.

Simion Man s-a născut la 8 mai 1910 în localitatea Bădăcin, din județul Sălaj, dintr-o familie care se înrudește atât cu familia Maniu, cât și cu Simion Bărnăuțiu. A avut nouă frați, din care, alături de el, încă trei au urmat școli, toți cu ajutorul lui Iuliu Maniu, de care soarta sa se leagă încă de la vârstă fragedă. Iuliu Maniu, alături de sora sa Cecilia, l-au luat sub protecția lor pe Simion Man, care a fost bursier și a luat în 1929 bacalaureatul la Oradea.

Influența familiei Maniu asupra destinului lui Simion Man s-a manifestat și în această etapă a vieții sale. „Fiind la acea dată Iuliu Maniu prim-ministru, deci venind mai rar în sat, deși dânsul m-a îndrumat spre drept, atât verbal cât și în scris, totuși având dânsul o soră, care era călugăriță franciscană, având capelă în casă, mi s-au călăuzit pașii spre Seminarul teologic, spre a deveni preot”, scrie Simion Man în autobiografia sa.

Până la urmă, a ales cea de-a doua opțiune, fiind înmatriculat la seminarul teologic din Gherla, dar ulterior transferat la Oradea, odată cu noua arondare a diecezelor. Simion Man visa să devină preot în satul natal, Bădăcin, unde postul de paroh era liber. A reușit să își îndeplinească acest deziderat iar, alături de el, soția sa Mărioara a fost învățătoare în sat.

După evenimentele din septembrie 1940, și după cucerirea comunei Bădăcin, de ziua Sfintei Cruci, a fost condamnat la spânzurătoare de ocupanții hortyști. A fost ulterior eliberat în schimbul unui maghiar condamnat la Aiud. Ca urmare a neobositei sale omenii, în august 1944, preotul Simion Man a fost la un pas de deportare. Acesta a sprijinit pe măsura putinței sale sătenii care încercau să scape de concentrare, precum și pe evreii din orașul învecinat, trimitându-le de mâncare și ajutându-i să-și ascundă bunurile de valoare. Deși autoritățile locale din timpul ocupației germane acceptau tacit aceste gesturi, la scurt timp după ce evenimentele de la 23 august au fost anunțate la radio, preotul paroh de la Bădăcin a fost ridicat de jandarmi, împreună cu Ioan Deleu, administratorul casei lui Iuliu Maniu, și dus la Prefectura Județului Sălaj pentru repartizare și îmbarcare, spre a fi deportat. Datorită lui Ioan Deleu, care a reușit să fie declarat invalid de război, și părintele Simion Man a reușit să se întoarcă în satul natal. Mai târziu, la 1 decembrie 1948 este arestat pentru neșemnarea trecerii la ortodoxie.

Traiful la Bădăcin nu a ținut decât 12 ani, fiind nevoit să se mute la Baia Mare, în urma unui decret care desființa cultul greco-catolic, în 1948. Plecarea din parohie s-a făcut cu mare strângere de inimă, așa cum arată însuși Simion Man în următoarele rânduri: „*Am iubit Biserica, satul cu credincioșii buni, rămânând pe mai departe legat de ei sufletește, prin ruga mea atât pentru cei morți, plecați din această lume, cât și pentru cei vii, din vremea mea, pentru cei noi veniți în viață la plecarea mea și viitori cari se vor naște din neam în neam.*”

A urmat o perioadă de relativă stabilitate, locuind alături de familie, soția și cei trei copii, la Baia Mare. După patru ani de schimbări profesionale Simion Man a fost evidențiat în muncă și, fiindu-i recunoscut nivelul înalt de educație, a fost angajat contabil la Întreprinderea Forestieră, unde a lucrat timp de aproape un deceniu. După schimbarea conducerii instituției, au început și problemele. O vreme a fost trimis la fabrica de scânduri, apoi la fabrica de lăzi, la Ariniș, unde era propus pe postul de contabil, ajungând până la urmă la IMTF și chiar la Târgu Lăpuș. În anii următori, din cauza „*bunăvoinței*” directorului instituției, a lucrat ca și casier. S-a transferat la Fructexport, unde a coordonat campaniile de achiziție de fructe, iar ulterior la DREF, de unde s-a și pensionat în 1968 pentru limita de vârstă.

După eliberarea Bisericii, în decembrie 1989, a participat activ la reorganizarea eparhiei de Maramureș alături de preoții Lucian Mureșan, actualul arhiepiscop major de la Blaj, Alexandru Mesian, episcop de Lugoj și Simion Mesaroș, canonic de Baia Mare. Părintele Man a trecut la cele sfinte în 27 aprilie 1999 în Baia Mare.

Amintirile părintelui Man surprind crâmpoie din istoria României. Una din amintirile care i-au marcat copilăria este legată de Unirea de la Alba Iulia, pe vremea când avea 8 ani. „*Întâmplător, chiar la noi, în casa noastră, care era și nouă, și foarte populată, căci eram 8 copii, la noi se aduna lumea și am auzit ce se discutau acolo, și ce se pregătea la Alba Iulia. La adunare a fost de față și acel deputat, la care sătenii îi spuneau «domnișorul» și m-am bucurat mult, când am aflat că și tata a fost între delegați, și văzându-mă tot în jurul lor, l-a întrebat pe tata că în ce clasă sunt și dacă învăț bine, mă port bine, oferindu-mi ceva daruri, și în fața părinților, a promis că mă va purta la școală, vorbind chiar atunci și cu noul învățător, care era de față, la convorbirile noastre*”, povestește Simion Man în scurta sa autobiografie.

De altfel, volumul conține și o serie de cuvântări și mărturii ale preotului de la Bădăcin despre eroul național Iuliu Maniu, căruia i-a purtat veșnic o nemăsurată recunoștință și admirație. Alături de figura lui Maniu, centrală în destinul lui Simion Man, acesta a evocat în scris și alte personalități care i-au marcat cariera duhovnicească și pe care nu a încetat să îi caute, chiar și atunci când erau închiși în temnițele comuniste.

Astfel, se remarcă Episcopul Iuliu Hossu, a cărui bunăvoință și generozitate a marcat și viața soției sale, pe care a ajutat-o să meargă la școală, alături de sora și fratele său, mama lor fiind văduvă de război. Pe acesta l-a vizitat la domiciliul impus de comuniști, de la Curtea de Argeș, unde era și Episcopul Alexandru Rusu, menționat și el cu deosebită considerație în scrierile lui Simion Man. Despre Iuliu Hossu, părintele Man arată: „*M-am bucurat mult și în mod deosebit, că pentru credința și statornicia sa, a fost ridicat la rangul de cardinal, primul din neamul nostru*”.

Volumul evocă o serie de alte figuri prețuite de Simion Man, în cuvintele sale: Episcopul Maramureșului Ioan Dragomir, Protopopul Valentin Coposu, tatăl lui Corneliu Coposu, Cecilia Maniu, sora lui Iuliu Maniu, dar și Simion Bărnuțiu. Ca evenimente notabile din viața sa, părintele Man evocă vizita la Roma, din 1983, și cea din Ierusalim, din 1987. A doua parte a cărții cuprinde interviuri, dintre care două centrate pe amintirile sale legate de Iuliu Maniu. Capitolul de corespondențe reprezintă o bogată mărturie a căldurii cu care preotul Simion Man a întreținut prietenia sa cu Corneliu Coposu, dar și considerația pe care i-o arătau personalități de vază ale Bisericii Unite, cum ar fi Cardinalul Alexandru Todea.

Prezentarea de față este una care nu surprinde pe deplin bogăția materialului documentar adunat de copiii părintelui Simion Man în volumul care va fi lansat săptămâna viitoare la Bădăcin, satul natal al acestuia. Grija cu care au fost culese și prezentate documentele conturează o viață trăită cu mult curaj, dar mai ales cu neobosită dragoste față de oameni și Dumnezeu. Amintirea lui Simion Man face cinste protectorului său, Iuliu Maniu, căruia i-a urmat exemplul de omenie și verticalitate, iar comemorarea acestuia este un gest cu care Bădăcinul îi va rămâne veșnic dator.

Diana Gabor (www.gazetadecluj.ro)

LUMEA ÎN CARE TRĂIM

Profesorul Marius Cuteanu (1917-2013)

„*Am dus întotdeauna în orașele Transilvaniei mesajul dragostei de cânt românesc, respectul pentru limba, cultura și arta poporului român*” – Marius Cuteanu.

Profesorul, dirijorul, compozitorul Marius Cuteanu – înainte de toate un educator prin excelență, a contribuit la formarea a zeci și zeci de generații de învățători, de profesori de muzică, de cântăreți. S-a încheiat o viață de apostolat în domeniul muzicii corale românești, în succesiunea firească a unor nume de referință ale componisticii, interpretării și dirijoratului transilvan, precum Gheorghe Dima sau Augustin Bena, înaintași iluștri de la care Marius Cuteanu a preluat ideea „*că participarea la activitatea corală a elevilor sau a adulților trebuie să fie nu numai un prilej de cultivare a frumosului, nu numai o sursă de satisfacție estetică generată de armonioasele sonorități ale vocii umane – ceea ce rămâne, totuși, unul din principalele țeluri ale artei, deci, și ale cântării corale – ci și un prilej de educație civică, patriotică (refuz să cred că sentimentul patriotic nu-și mai află motivația, astăzi, după cum ne îndeamnă unii s-o credem, în timp ce ei și-l cultivă cu perseverență și chiar cu ostentație pe al lor!)*”, de întregire a cunoașterii, de deschidere către valențele spirituale superioare la care a

ajuns umanitatea în tendința sa firească și continuă spre progres și desăvârșire", scria în 2005, în introducerea la volumul aniversar dedicat lui Marius Cuteanu, profesorul universitar dr. Bujor Dâncorean. Marele profesor și muzician lasă în urmă un model de viață: o creație impresionantă – culegeri de cântece pentru toate vârstele, culegeri de cântece pentru copii și pentru școlari prelucrate la două-trei voci egale, culegeri de cântece la trei-patru voci mixte sau egale, cantata „Cea de pe urmă noapte a lui Mihai Viteazul”, lucrări precum „Ave Maria, Tatăl Nostru, Lăudați, Agnus Dei”, colinde, Liturgia Sf. Ioan Gură de Aur notată de Celestin Cherebețiu, după cum se cântă la Blaj în Biserica Greco-Catolică, armonizată la patru voci egale (cor bărbătesc) de Marius Cuteanu, splendide romanțe, foarte multă muzică corală pe versuri clasice, dar și culegeri, antologii didactice de mare valoare pentru învățători și profesorii de muzică.

„*Bagheta dragostei de cânt românesc*” (titlul volumului aniversar pe care discipolii i l-au dedicat în 2005) a amuțit. Marius Cuteanu a plecat să dirijeze coruri de îngeri, să compună, cu știința unei alchimii a vocilor în haină armonică, liturghii, colinde, cântece ori cantate în liniștea înaltă, la întâlnirea cu ctitorii culturii muzicale românești și cu Tatăl Ceresc. *SIT TIBI TERRA LEVIS!*

Michaela BOCU (<http://www.ziarulfaclia.ro>)

LUMEA ÎN CARE TRĂIM

Prima Spovadă și Împărtășanie solemnă în Parohia Marin

„Lăsați copiii să vină la Mine, că a unora ca aceștia este Împărăția Cerurilor!”

Sărbătoarea „*Adormirii Maicii Domnului*” din anul acesta a fost sărbătorită cu și mai multă emoție în parohia noastră, deoarece șase copii, după o pregătire prealabilă, au săvârșit pentru prima dată Taina Mărturisirii, purificându-și haina sufletului, apoi în cadrul Sfintei Liturghii au primit pentru prima dată în mod festiv pe Isus Cristos sub chipul pâinii și al vinului în Sfânta Euharistie. La sfârșitul Sfintei Liturghii copiii au primit ca amintire câte o diplomă pentru a-și aminti mereu de acest moment atât de important din viața lor și o Biblie pentru copii. A fost o mare bucurie pentru copii, familiile acestora, dar și pentru întreaga comunitate.

Fie ca această bucurie a primirii primei sfinte împărtășanii festive să se transforme în fericire, în dorința de a fi mai buni cu cei din jurul lor și ca acești copii să se întărească în credință și să urmeze prin faptele lor de zi cu zi Evanghelia lui Isus!

Pr. Mihai Șofineți

LUMEA ÎN CARE TRĂIM

Prima Spovadă și prima Sfântă Împărtășanie la Bădăcin

Parohia Greco-Catolică din Bădăcin a trăit momente de sărbătoare joi, 15 august 2013, de sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului, când patru copii l-au primit pentru prima oară în sufletul lor pe Isus Cristos. Sărbătoarea a fost și mai frumoasă prin faptul că la Sfânta Liturghie au participat un număr însemnat de credincioși, care prin prezența și rugăciunile lor au făcut ca evenimentul să fie unul special.

Cuvintele Evangheliei „*Maria și-a ales parte cea mai bună, care nu se va lua de la ea*” (Lc. 10,42), subliniate în mod deosebit de părintele paroh Cristian Borz în cuvântul său de învățătură, au fost motto-ul, care a animat sărbătoarea. Părinți, bunici, rudeni și simpli credincioși au fost profund impresionați de momentul primei Sfinte Împărtășanii, dar și de momentul în care le-au fost înmânate spre aducere aminte:

Sfânta Scriptură, Sfântul Rozariu, o carte cu rugăciuni, medalia miraculoasă a Sfintei Fecioare și diploma, care le va aminti că acest moment trebuie repetat ori de câte ori vor simți că s-au îndepărtat de Cristos. Spre încântarea celor prezenți, cei patru protagoniști au interpretat cântece și poezii, sprijiniți fiind și de tinerii din parohie. Bucuria copiilor a fost împărtășită de toată comunitatea, fiecare dintre cei prezenți a putut să retrăiască momentul primei întâlniri cu Cristos.

Ioana Gale

LUMEA ÎN CARE TRĂIM

Numirea noului președinte al Tribunalului Ordinar al Bisericii Române Unite cu Roma

În virtutea prevederilor can. 1063 § 2 CCEO, Preafericitul Card. Lucian Mureșan a acceptat demisia prezentată de pr. William Alexandru Bleiziffer din funcția de președinte al Tribunalului Ordinar al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică.

Prin decretul nr. 664 emis în data de 20.07.2013, Preafericitul Card. Lucian Mureșan l-a numit în funcția de președinte al Tribunalului Ordinar al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, pe pr. Ioan Alexandru Pop.

Născut la 20 ianuarie 1978 în comuna Românași, județul Sălaj și hirotonit preot în eparhia de Oradea Mare la 15 august 2002, pr. Ioan Alexandru Pop este doctorand la Facultatea de Drept Canonic din cadrul Universității Pontificale „Santa Croce” din Roma, iar din 1 septembrie 2009 ocupă funcția de „Official” în Consiliul Pontifical pentru Textele Legislative din Curia Romană, fiind, totodată, membru al asociației canonice „Society for the Law of the Eastern Churches”.

Constituit canonic, Tribunalul Ordinar al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică funcționează în conformitate cu normativa CCEO și a propriului statut, aprobat și publicat prin decretele AM 57/17.05.2007 și 121/18.06.2010. Tribunalul Ordinar, cu sediul la Blaj în Sediul Arhiepiscopiei Majore, este Tribunalul de apel de gradul doi și de grade ulterioare de judecată pentru cauzele care au fost deja definite de Tribunalul Intereparhial de primă Instanță cu sediul la Oradea.

LUMEA ÎN CARE TRĂIM

800 de ani de la atestarea documentară a satului Bădăcin

„Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri..., priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința.” (Ev 13,7)

Onorate oficialități, cuvioși și cucernici preoți, stimați participanți.

Ne aflăm astăzi, aici, la acest moment aniversar la care s-a dezvelit un monument închinat eroilor satului Bădăcin căzuți în cele două războaie mondiale. Ne plecăm respectuos în fața tuturor acelor care în cursul istoriei și-au închinat viața unui ideal național și au lucrat la dăltuirea lui, jertfindu-și până și viața pentru progresul, libertatea și unitatea neamului. Poetul spune că cei morți cu sânge cald în vene, cu visuri ne-mplinite vin, vin să-și trăiască în noi viața netrăită, așa perpetuându-se idealurile omenești din generație în generație ca o ștafetă.

Așa înțelegem versurile că nu-s morți cei ce au căzut la datorie, nici cei frânți în lanțuri sau exterminați în închisori și lagăre odioase. Ei au căzut în luptă pentru apărarea fruntariilor țării, pentru apărarea adevărului și dreptății, pentru apărarea credinței. Dar au căzut cu fața la dușmani, deci n-au fost lași, însă nu sunt morți, sunt numai duși.

Cu ei și despre ei vorbim numai la prezent căci ei sunt contemporani

cu toate generațiile:

"Eroi au fost, eroi sunt încă,/ Și-or fi în neamul românesc/ Căci ruți sunt ca din tare stâncă,/ Românii ori și unde cresc." Căci Dumnezeu a înzestrat acest neam cu răbdare și puteri miraculoase.

Rămânerea noastră ca popor aici în bătaia tuturor viscoalelor istoriei se poate explica numai prin bunăvoința „Celui din Cer” precum zice poetul: *„Inimă ne-a dat de fier/ Și la vremuri de necaz/ Ne dădea câte-un viteaz/ Care cu-al său paloș lat/ Curăța din lat în lat/ Șesul, văile române/ De lăcustele păgâne."*

Suntem urmașii atâtor geniali luptători cu mintea și cu spada, cu plugul sau cu mistria. Lor le datorăm viața noastră, bună, rea... câtă este. Pe ei trebuie să-i cinstim și să le valorificăm truda, preluând, îmbogățind și dând mai departe experiența lor, conduita lor pilduitoare de adevărați patrioți.

Cu un sentiment de sinceră pioșenie, de autentică mândrie și încredere în destinul românesc în lume, să presăram pe amintirea lor foile de lauri ale recunoștinței noastre veșnice și statornice. Un popor care-și cinstește eroii, pe sine se cinstește. Să fim responsabili de acest adevăr și să-l rostim cu supremă emoție. Eternă pace sufletelor lor.

Stimați ascultători, pentru tineretul de astăzi este greu să-și imagineze ce a însemnat un război, de aceea vă rog să-mi îngăduiți să vă citesc o poezie scrisă de regretatul poet ardelean, Ioan Alexandru, care în anul 1990 a vizitat orașul Șimleu participând la Feștania sediului Partidului Național Țărănist unde a ținut și o meditație creștină. Poezia se intitulează „Sfârșitul războiului”:

„Când venii pe lume, războiul era pe sfârșite./ Se-mpușcau ultimele ordune. În câmp/ Se spânzurau ultimele tunuri de propria lor umbră,/ În casa noastră se-mpărțeau darurile./ Mai întâi ție, Ioane, zice războiul, din colțul mesei, tatii –/ Pentru că mi-ai slujit cu credință/ Îți înmânez acest picior de lemn./ Și să-l porți sănătos întru pomenirea mea./ E zdravăn, din trunchiul unui stejar bătrân;/ Când vei muri și tu o să te legene pădurile/ În vârfulirile privirilor ca pe unul din confrății lor./ Mâna dreaptă, pentru că și-așa nu știa carte,/ Ți-am smuls-o din cot și am dăruit-o pământului/ S-o învețe a scrie./ Ție, Marie, zice războiul, mamei –/ Pentru că mi-ai adăpat caii în lacrimile tale,/ Și-ai rămas cu doi feciori pe câmpul de luptă/ Să-mi lustruiască cismele, și-ai crescut/ Două fecioare cu care mi-am petrecut nopțile,/ Uite că-ți dăruie acest mănunchi frumos de păr alb/ Să-ți împodobească tâmplele/ Și-acest mănunchi mare de nesomn,/ Precum și-această casă goală fără acoperișe./ Ție, Gheorghe a lui Petre de pe Deal –/ Pentru doi ochi căprui ce spui că i-ai avut,/ Iată, îți dau în stăpânire toate hotarele întunericului/ Să le culegi roadele, tu și cu nevasta ta,/ Pentru totdeauna./ Pentru vatra satului las numai patruzeci de copii orfani/ Sub șase luni, zece case goale și celelalte-n dărâmturi,/ Precum și cerul dinspre apus ars pe jumătate./ Turnul fără clopote; șapte femei spânzurate-n cimitir/ Cu capul în jos; douăzeci de cai morți în casa vecinului./ Ție noule născut, pentru că și așa nu ne cunoaștem îndeajuns,/ Las ugerul vacilor sterp,/ Prunii arși de vii în grădină./ Ochiul fântânii mort,/ Să te hrănească văzduhul cu stelele lui,/ Și te botez în numele Domnului.

Cutremurător! Asemenea „daruri” poate au fost împărțite și în familiile multora din eroii pe care noi îi comemorăm.

Închei cuvântul meu cu versurile poetului Mircea D. Rădulescu :

„Viteji ce-ați căzut pentru țară/ Ostași ai credinței soldați/ Vă fie țărâna ușoară/ Ori unde-n morminte voi stați/ Viteji ce-ați căzut pentru țară."

Preot Gheorghe Țurcaș

LUMEA ÎN CARE TRĂIM

Trei preoți greco-catolici, Cetățeni de Onoare ai localității Bădăcin

Localitatea sălăjeană în care a trăit renumitul om politic, Iuliu Maniu, a sărbătorit 800 de ani de existență documentară. Cu acest prilej, Bădăcinul a fost gazda unor manifestări la care au luat parte oficialități sălăjene, fii ai satului și sute de persoane. Evenimentul s-a desfășurat pe parcursul zilelor de 24-25 august, 2013. Acest moment omagial a fost organizat de către Primăria și Consiliul Local al Comunei Pericei, în colaborare cu Parohia Greco-Catolică și Centrul de Cultură și Artă al Județului Sălaj.

Cu acest prilej, sâmbătă 24 august, în cadrul ședinței extraordinare a Consiliului Local au devenit cetățeni de onoare ai localității Bădăcin părintele Simion Man post-mortem, părintele Gheorghe Țurcaș și părintele Cristian Borz.

Părintele Simion Man s-a născut la Bădăcin-Sălaj la 8 mai 1910, dintr-o familie de țărani, cu foarte mulți copii. Tatăl său Gheorghe Man a fost văr cu Iuliu Maniu. Părintele Simion și-a făcut studiile liceale la Șimleu-Silvaniei la Liceul „Simion Bărnuțiu”, iar cele teologice: doi ani la Gherla, doi la Oradea, absolvindu-le în 1933. În 1936 este numit paroh la Bădăcin, Părintele Simion Man, fiind hirotonit de către I.P.S. Valeriu Traian Frențiu, episcop de Oradea.

La Bădăcin, l-au aflat evenimentele din septembrie 1940, după Dictatul de la Viena, când mai mulți soldați unguri au murit în urma otrăvirii apei din fântâni, la cucerirea comunei. În 14 septembrie 1940, de ziua Sfintei Cruci, a fost condamnat la spânzurătoare de ocupanții horthyști, a fost, însă, eliberat în schimbul unui maghiar condamnat la Aiud. La 1 decembrie 1948 este arestat pentru neșemnarea trecerii la ortodoxie.

În 1956, de Paști, va face o vizită episcopilor: Dr. Iuliu Hossu, Dr. Alexandru Rusu și Dr. Ioan Bălan, care se aflau în domiciliu forțat la Curtea de Argeș. A ținut o permanentă legătură cu preoții aflați în rezistența catolică. În casa sa a poposit de două ori I.P.S. Dr. Alexandru Todea, viitorul cardinal, chiar în timpul opresiunilor comuniste. În plină clandestinitate oficia Sfânta Liturghie în casa proprie la care asistau credincioși chiar și din părțile lăpușene. După eliberarea Bisericii, în decembrie 1989, participă activ la reorganizarea eparhiei de Maramureș alături de preoții Lucian Mureșan, actualul arhiepiscop major de la Blaj, Alexandru Mesian, episcop de Lugoj și Simion Mesaroș, canonic de Baia Mare. Moare în anul 1999 la Baia Mare.

Părintele Gheorghe Țurcaș s-a născut la 3 martie 1940, în localitatea Horoatul Crasnei, județul Sălaj, din părinții Teodor și Irina, de religie greco-catolică. În anul 1971 este student la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu, curs de zi.

În toamna anului 1974, era înscris în anul IV de studii, a fost hirotonit preot și trimis în Parohia Supurul de Sus, județul Satu-Mare. În anul 1975 a absolvit Facultatea de Teologie, iar în vara anului 1976 a susținut examenul de Licență în Teologie, catedra de Omiletică și Catehetică. În perioada februarie 1977 până în 31 ianuarie 1986 a funcționat ca preot la Parohia Bădăcin, comuna Pericei, județul Sălaj. În această perioadă de 9 ani, pe lângă activitatea pastorală a desfășurat și o bogată activitate administrativă: a reînnoit acoperișul cu șindrilă nouă din Maramureș, de la biserica veche, monument istoric; a refăcut interiorul de două ori, a făcut garduri, porți la biserică și a pietruit drumul de la Biserică la Căminul Cultural din sat; a construit o casă parohială cu trei nivele, garduri, porți, anexe gospodărești.

În toată activitatea preoțească a avut tot timpul în vedere acțiunea de culturalizare a locuitorilor orașului, astfel a participat la multe acțiuni de natură culturală, diferite comemorări ale unor personalități transilvănene: dezvelirea bustului omului de cultură Ardelean Ioan Senior de la Supurul de Sus, autor al cărții „Oameni de seamă din Sălaj”; aniversarea Bibliotecii Orășenești din Șimleu, la 50 de ani, cu denumirea „Alexandru Șterca Șuluțiu” – fost vicar foraneu al Silvaniei și din 1850 primul mitropolit al Blajului; aniversarea lui Ștefan Bathory – principe al Transilvaniei și rege al Poloniei; dezvelirea plăcii comemorative a primului director al Liceului românesc din Șimleu, Dr. Ioan Ossian; dezvelirea bustului vicarului foraneu al Silvaniei Petru Cupcea, cu denumirea Școlii din Supurul de Jos unde a fost preot și director; simpozion la Zalău despre marele cărturar și patriot Simion Bărnuțiu; diferite manifestări la Șimleu și Bădăcin cu privire la personalitatea marelui om politic Iuliu Maniu; simpozion la Șimleu despre personalități de seamă ale Sălajului; a participat împreună cu consilierii Primăriei Șimleu la acțiunile de înfrățire a orașului Șimleu cu orașul Nirbator din Ungaria.

Părintele Cristian Borz a fost hirotonit preot în 28 februarie 1999 de către P.S. Virgil Bercea, iar din 19 decembrie 1999 a fost numit administrator parohial în nou înființata parohie greco-catolică din localitatea Bădăcin. În anul 2004 începe construcția noii biserici parohiale, care va fi sfințită pe 25 iulie 2010, ocazie cu care va primi din partea episcopului greco-catolic de Oradea, Dr. Virgil Bercea, distincția „Crucea pectorală”. În același an începe demersurile pentru construcția unei noi case parohiale la Bădăcin. Este co-fondator al revistei de spiritualitate creștină Flori de Crin la care din anul 2008 este redactor-șef.

În toată această perioadă s-a implicat activ în promovarea valorilor culturale și istorice a localității Bădăcin prin organizarea de simpozioane, articole în presă, parteneriate locale, județene și internaționale. A dat numeroase interviuri în presa locală *Magazin Sălăjean*, *Sălăjeanul*, *Graiul Sălajului* și în cea națională *TVR1*, *Național Tv*, *Digi 24 Național*, *Radio România Actualități*.

A scris numeroase articole în reviste de cultură precum *Caiete Silvane*, *Magazin Istoric*, *Tribuna*, articole religioase în revista *Vestitorul* din Oradea și *Flori de Crin* din Șimleu-Silvaniei.

Este redactor al cărții *Florilegiu Omiletic* apărută în anul 2010 la editura Scriptorium din Baia-Mare. În anul 2012 scrie „*Monografia satului Bădăcin și a familiei Maniu*” apărută la editura Caiete Silvane din Zalău. Este vice-președinte al Fundației „Iuliu Maniu – Ion Mihalache” din București și membru fondator al Fundației „Corneliu Coposu”, Filiala Sălaj. S-a implicat activ în reabilitarea Casei Memoriale „Iuliu Maniu”

din Bădăcin și în recuperarea obiectelor care au aparținut familiei Maniu. În anul 2011 a înființat un muzeu dedicat marelui om politic Iuliu Maniu la demisolul bisericii greco-catolice din Bădăcin, acordându-i-se în anul 2012 o „Diplomă de Onoare” din partea Direcției Județene pentru Cultură și Patrimoniu Național Sălaj.

În anul 2006 a înființat un site www.iuliumaniu.ro prin care a promovat valorile culturale ale satului Bădăcin.

Ioana Gale

LUMEA ÎN CARE TRĂIM

Urmașii direcți a lui Iuliu Maniu, frații Boilă, au participat la „Bădăcin 800”

Părintele Matei Boilă – cel mai apropiat descendent a lui Iuliu Maniu, ajuns la venerabila vârstă de 87 de ani – alături de fratele acestuia Ioan Boilă, în vârstă de 86 de ani, au fost prezenți la împlinirea a 800 de ani de atestare documentară a localității Bădăcin, satul de baștină a distinsului om politic român Iuliu Maniu.

Cei doi frați au participat la liturghia ce a avut loc în incinta Bisericii Greco-Catolice din localitate, precum și la dezvelirea monumentului eroilor căzuți în cele două războaie mondiale, ocazie cu care părintele Matei Boilă a luat cuvântul. Discursul lui a fost unul impecabil și a făcut referire atât la jertfa predecesorului său, Iuliu Maniu, cât și a eroilor locului, precum și la dragostea pentru locurile natale, rădăcinile și glasul sângelui, care nu poate fi uitat.

Matei Boilă, închis de comuniști, ulterior senator de Cluj

Matei Boilă, strănepotul lui Iuliu Maniu, s-a născut la Blaj, la 17 aprilie 1926. În 1945 s-a înscris la Facultatea de Drept din Cluj. Între 1945 și 1947 a fost membru activ în Mișcarea studenților anticomuniști (a fost secretarul Tineretului Universitar Național Tărănist). După terminarea Facultății de Drept, în 1950, nu a fost repartizat nicăieri. S-a angajat ca sondor la schela petrolieră din localitatea Ochiuri (Târgoviște). În 1952, a fost arestat ca unul dintre conducătorii „reacionari” și condamnat administrativ la cinci ani. A făcut doi ani de închisoare, iar apoi i s-a dat domiciliu obligatoriu la Ochiuri. În urma memoriului semnat împreună cu sora sa Elena, fratele Ioan și prietenul Nicolae Balotă, a fost condamnat la zece ani

de închisoare. A fost eliberat în 1964, în urma decretului de amnistie general pentru condamnații politici. După ieșirea din pușcărie s-a angajat la Ochiuri, ca sondor, apoi la Fabrica de Ipsos din Aghireș, ca tehnician și, în final, ca economist la Napochim Cluj. S-a căsătorit în 1965 cu Maria Fărcaș, având patru copii. La sfatul episcopilor cu care a stat în pușcărie a acceptat, în 1977, să fie hirotonit preot greco-catolic. După evenimentele din 1989, a intrat, cu autorizația Mitropolitului Alexandru Todea, în PNȚCD. Între 1992-2000 a fost senator de Cluj din partea PNȚCD. S-a făcut remarcat prin inițiativa legislativă nr. 243/1996 privind reglementarea folosirii lăcașelor de cult ale Bisericii Române Unite cu Roma. Proiectul senatorului Boilă prevedea folosirea în comun de către comunitățile ortodoxe și greco-catolice a bisericilor greco-catolice în localitățile în care există o singură biserică, respectiv folosirea exclusivă a unei biserici de către comunitățile greco-catolice în localitățile în care există două sau mai multe lăcașe de cult. Această inițiativă a fost completată de senatorul Corneliu Turianu și adoptată de Senat în data de 12 iunie 1997, fapt care a dus la o reacție aprinsă din partea episcopatului Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania, reacție amplificată de parlamentarii PUNR. Legea Boilă-Turianu a fost tergiversată la Camera Deputaților timp de patru ani și, în cele din urmă, respinsă pe 25 septembrie 2001, în noua legislatură dominată de PDSR. A înființat, în 1999, ANCD-ul (Alianța Națională Creștin Democrată). În 2011, a înființat Forumul Civic Creștin, destinat familiarizării liderilor politici cu exigențele creștine în politică.

Ioan Boilă a înființat o policlinică fără plată, unde oferă consultații gratuite

Medic în Cluj, născut în 1927 la Cluj, Ioan Boilă a fost arestat în 1956, în legătură cu memoriul trimis de sora sa în străinătate, prin care protesta împotriva persecuției la care erau supuși greco-catolicii. Astăzi este pensionar. A înființat în Cluj, pe str. Moșilor, „Policlinica fără Plată” în care, alături de alți medici pensionari, oferă consultații gratuite.

